

nummer 2 2025

jaargang 70

Metaal+Techniek

Na WO II verving het maken van vlampijpen het smidswerk

HERSBACH TOOLS
specialist in verspanen

**KOOP NU EEN *WEZ* FREESBODY VOOR
SLECHTS €10,-!**

20 JANUARI T/M 30 APRIL 2025.

- Breed scala aan freesdiameters: Ø 14 - Ø 160 mm
- Toepasbaar op: staal, roestvrij staal, gietijzer, exotische legeringen

SUMITOMO

CARBIDE - CBN - DIAMOND

P M K S N H

ACTIEVOORWAARDEN:

- Bestel de minimale hoeveelheid wisselplaten.
- Verkoopprijs wordt verminderd met uw klantkorting.
- Actie niet geldig in de webshop.

Mail uw bestelling naar info@hhtools.nl
of bestel bij uw vertegenwoordiger.

AFNAME WISSELPLATEN PER FREES

Diameter boor	Aantal tanden	Aantal wisselplaten
Ø 14 t/m 35	1 - 3	20
Ø 40	3 - 4	20
Ø 50	3 - 5	30
Ø 63	4 - 6	30
Ø 80	4 - 7	40
Ø 100	5 - 8	50
Ø 125	9 - 11	60
Ø 160	7 - 12	60

DE BOMEN EN HET BOS WEER ZIEN

BEELD SANDER
VAN DER TORREN

Eerder dit jaar bracht een delegatie van zeven ambtenaren een werkbezoek aan Koninklijke Metaalunie. Het bezoek stond in het teken van het programma Skills4Skills. Dit initiatief, dat sinds 2023 loopt, is een samenwerking tussen het opleidingsfonds OOM, stichting PKM, FNV, CNV, De Unie en Metaalunie. Stuk voor stuk organisaties die onze bedrijven en onze sector door en door kennen.

Skills4Skills is opgezet om onze bedrijven te ondersteunen bij het ontwikkelen van een sterke leercultuur. Het doel is dat medewerkers en bedrijven door een sterke leercultuur beter presteren en dat meer

vakmensen bij onze bedrijven willen (blijven) werken. Tijdens het bezoek presenteerde onderzoeksbureau Panteia de resultaten van de nulmeting onder de deelnemende bedrijven. Het definitieve rapport van deze

nulmeting is binnenkort beschikbaar voor leden.

« Het doel is dat medewerkers en bedrijven door een sterke leercultuur beter presteren »

Behoeftte aan goede leercultuur

Uit de voorlopige resultaten blijkt dat zowel werkgevers als werknemers het lastig vinden om een keuze te

maken uit het brede aanbod van instrumenten om leren en ontwikkelen te bevorderen. Toch is de bereidheid om hiermee aan de slag te gaan duidelijk aanwezig. Wat ook naar voren kwam,

is dat onze bedrijven behoefte hebben aan ondersteuning bij het opzetten van een goede leerstructuur. Concrete handvatten om mee aan de slag te gaan – zoals functieprofielen, overzichten van wat medewerkers kunnen en kennen, coaching van medewerkers en werkplekleren – zijn hierbij essentieel.

Bedrijven echt helpen

De samenwerkende partijen in Skills4Skills toonden tijdens het bezoek hoe een integrale aanpak en vraaggestuurd werken bedrijven echt helpt. Een bijzonder moment was de première van een filmpje bij een van de deelnemers, Fox Industries, dat de impact van het programma prachtig illustreerde.

Een van de ambtenaren van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid sprak na afloop zijn waardering uit: 'Ik heb vanmiddag genoten van de wijze waarop partijen samenwerken in Skills4Skills en de bedrijven sterker maken.' Dit compliment benadrukt de kracht van samenwerking binnen onze sector.

Leren en ontwikkelen centraal

Skills4skills moet instrumenten opleveren die voor alle bedrijven in de sector van belang en bruikbaar zijn. Uiteraard helpen wij onze lidbedrijven hierbij. Dat doen we via onze buitendienstadviseurs of via de pagina *scholing & arbeidsmarkt* op onze website. En later dit jaar verschijnt een onderwijsgids die bedrijven helpt met het aanbrengen van structuur in opleiden en de weg wijst in opleidingsplannen. Zodat bedrijven de bomen én het bos weer zien.

MARK HELDER **VOORZITTER**
KONINKLIJKE METAALUNIE

INHOUD

Koninklijke Metaalunie is met ruim **15.000 leden** de grootste branchevereniging voor de MKB-maakindustrie. De leden hebben samen een omzet van **35 miljard euro** en bieden werkgelegenheid aan ruim **180.000 vakmensen**. Meer weten? Kijk op www.metaalunie.nl of bel 030-605 33 44.

INTERVIEW Als ondernemersdochter weet Tweede Kamerlid Claire Martens (VVD) als geen ander hoe het is om op te groeien in een MKB-maakbedrijf. 'Nederlandse bedrijven zijn innovatief en flexibel. Juist mkb'ers kunnen zich snel aanpassen aan nieuwe ontwikkelingen. De overheid moet zorgen dat regelgeving de innovatie die daarvoor nodig is, niet in de weg zit.'

10

14

OP WEG NAAR EEN NIEUWE CAO

De cao voor het Metaalbewerkingsbedrijf loopt af op 31 januari 2026. Daarom starten de onderhandelingen voor een nieuwe cao al in november van dit jaar. Koninklijke Metaalunie betreft haar leden gedurende het hele onderhandelingstraject actief bij dit proces en houdt u op de hoogte van alle stappen richting de nieuwe cao.

24

ANALYSE ECONOMISCHE BAROMETER

De Economische Barometer van Koninklijke Metaalunie biedt elk kwartaal inzicht in de ontwikkelingen binnen de MKB-maakindustrie. In dit artikel analyseren we de resultaten van het vierde kwartaal van 2024, om deze te vergelijken met andere economische indicatoren, zoals CBS-gegevens en sectorrapporten van banken.

28

HOE DOE JIJ DAT?

TBB in Gilze ontwikkelde een toegankelijke tool om het plannen van flexibele werktijden mogelijk te maken.

30

Q&A RI&E

De Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) is het hart van veilig en gezond werken in iedere onderneming en vormt de basis van het arbobeleid. Met de RI&E krijgt u inzicht in de risico's in uw onderneming. Hiermee kunt u een plan van aanpak maken met maatregelen om deze risico's te beheersen. Dit jaar komt er een nieuwe RI&E-tool beschikbaar. In dit artikel leest u waarom.

Metaal+Techniek is het vakblad voor de MKB-maakindustrie en tevens het officiële orgaan van Koninklijke Metaalunie. Het verschijnt negen keer per jaar. Naast de abonnees ontvangen de leden van Metaalunie het blad vanwege hun lidmaatschap.

Uitgever Elma Media B.V.
Keizelbos 1, 1721 PJ Broek op Langendijk

Redactie Pieter Pulleman (hoofdredacteur)
Pieter@tekstpartners.nl, Janneke Mooij (redacteur, Vrh Content & Creatie)

Vormgeving en druk
Elma Media B.V.
www.elma.nl

Redactie Koninklijke Metaalunie
Tony van der Meer
Medewerkers Giuseppe Toppers, Frank Senteur, Ronald Buitenhuis, Ronald Hissink, Wouter Roosenboom, Marcel Wassenaar
Redactionele bijdragen Heeft u redactioneel nieuws over uw bedrijf of product, of wilt u weten of uw bedrijf in aanmerking komt voor een redactioneel artikel, stuur dan een e-mail aan redactie@metaalunie.nl.

Advertentieverhoop
Reinier Terpstra - r.terpstra@elma.nl
0226-331693/M. 06-12745545

Jochem Meijer - j.meijer@elma.nl
0226-331686

32

REPORTAGE Maximale robotisering en automatisering bij Rodin machining zorgt voor een constante productkwaliteit, ongeacht de complexiteit. 'Wat wij hier doen, bestond nog niet', vertelt Paul Mooij.

18 HET PROJECT Smederij Cornelis Pronk restaureert een 90 jaar oude lamp. Een precies werkje.

44 UIT HET ARCHIEF Cornelis Bergshoeff begon in een smederij aan de Dorpsstraat in Hagestein. Een bescheiden begin, maar met een visie die verder reikte dan de grenzen van het dorp. De traditionele werkzaamheden van de smid maakten plaats voor het vervaardigen van vlampijpen en het ondersteunen van de groeiende landbouwmechanisatie.

WALL OF FAME Leden dragen de sectorcampagne 'Metaaltechnologie maakt je wereld' én hun bedrijf tegelijkertijd uit. Doe ook mee!

38

BLIK OP BRANCHES Bij metalen dak- en gevelsystemen zijn voorbereiding, detaillering en engineering extreem belangrijk, legt Joeri Rocks van Metaalbouw TSV uit. Fred Vasquez, branchemanager Dumebo DWS, benoemt het belang van het nieuwe kwaliteitskeurmerk.

VERDER IN DIT NUMMER

6 Over onze leden.

16 In Balans – Anteun Eilander bedacht en maakte een uitschuifconstructie voor zijn camper.

22 Samen – Roeivereniging Nereus en fabrikant RP3 Rowing werken samen voor een succesvol Nederlands Kampioenschap Indoorroeien.

27 Column – Onze nieuwe columnist

Pieter Peelen vertelt hoe succesvolle bedrijven zich niet alleen op techniek onderscheiden, maar ook door een focus op goed management, leiderschap en procesinnovatie.

43 Rechtgezet – Heeft men altijd succes met geldende leveringsvoorwaarden?

48 Metaaltopper van de maand is Kaya van Bokhoven.

Wilt u productnieuws aanleveren? Mail naar productnieuws@metaalplustechniek.nl

Abonnementsprijs NL 9 nummers € 199. Buitenland € 225. (alle prijzen excl. 9% btw en € 3,95 administratiekosten).

Abonnementenbeheer vakblad Metaal+Techniek info@elma.nl

Basisvormgeving Yardmen, Amsterdam

©2025 Alle rechten voorbehouden. Hoewel dit tijdschrift zorgvuldig en naar beste weten wordt samengesteld, kan de uitgever niet instaan voor de juistheid of volledigheid van de informatie. Uitgever en auteurs aanvaarden geen enkele aansprakelijkheid voor schade van welke aard ook die het gevolg is van handelingen en/of beslissingen die gebaseerd zijn op de in dit tijdschrift gegeven informatie.

Lezers van dit tijdschrift wordt nadrukkelijk aangeraden de vaktechnische informatie niet geïsoleerd te gebruiken, maar altijd mede af te gaan op hun professionele kennis en ervaring, en de te gebruiken informatie te controleren. De redactie ontvangt op redactie@metaalunie.nl graag uw suggesties en voorstellen, maar kan plaatsing niet garanderen.

OVER ONZE LEDEN

NIEUWE DIRECTIE BIJ BERSSELAAR CONSTRUCTIE

Vanaf januari dit jaar vormen Stijn van den Bersselaar en Teun Oomen de dagelijkse leiding van familiebedrijf Bersselaar Constructie: Van den Bersselaar als algemeen directeur en Oomen als commercieel directeur. De twee nemen het stokje over van Hans van den Bersselaar en Henri Coppens. Stijn van den Bersselaar doorliep vanaf 2018 een breed ontwikkeltraject binnen het bedrijf. De afgelopen twee jaar was hij eindverantwoordelijk voor de productie. Oomen kwam in 2022 in dienst en bracht waardevolle ervaring mee vanuit Heijmans, BAM en als zelfstandige. Sindsdien is hij actief geweest in het verwerven en uitvoeren van projecten en heeft hij met succes een plaats gevonden binnen Bersselaar. Coppens neemt in augustus, na 23 jaar dienstverband, officieel afscheid. Hans van den Bersselaar blijft na 40 jaar nog altijd actief betrokken, maar treedt wat meer naar de achtergrond.

Hans van den Bersselaar: 'Wat blijft, is onze toewijding aan kwaliteit, betrouwbaarheid en samenwerking. We hebben er alle vertrouwen

in dat Stijn en Teun met hun frisse energie en visie Bersselaar Constructie naar een duurzame toekomst leiden.'

KLEINZONEN VAN OPRICHTERS BEZOEKEN VOORMALIGE NKF

In 1913 werd kabelfabriek NKF opgericht. In 2011 werd het bedrijf overgenomen door Prysmian. Twee kleinzonen van de oprichters van NKF bezochten 14 januari de huidige Prysmian-fabriek in Delft. Bart Birkhoff (74) en Rudi von Lindern (92) kregen een presentatie van CEO Dennis Marks over de tijdslijn van NKF naar Prysmian. Von Lindern en Birkhoff deelden persoonlijke verhalen over de oprichters en hun visie. Het bracht de geschiedenis van het bedrijf op een unieke manier tot leven. 'Het is indrukwekkend om te zien hoe de dromen van onze grootvaders zijn uitgegroeid tot een bedrijf dat wereldwijd impact heeft', aldus Von Lindern.

MARCEL VAN WERKHOVEN 40 JAAR BIJ EVERS STAALCONSTRUCTIES

Afgelopen december was Marcel van Werkhoven 40 jaar in dienst bij Evers Staalconstructies in Hillegom. Van Werkhoven (58) kwam na de mts op 18-jarige leeftijd via een bbl-traject bij Evers in dienst. De afgelopen decennia bouwde hij een indrukwekkende carrière op, vertelt directeur Hans Graas. 'Marcel is een stille kracht die zich heeft gespecialiseerd in de boorbank, aanbouw en lassen. Zijn kennis en vakmanschap zijn van onschatbare waarde. Marcel heeft een scherp oog voor detail en zet zich onvermoeibaar in om ieder project perfect af te ronden.' Naast zijn werk is Van Werkhoven actief met EHBO en BHV, en hij brengt tijd door bij de schietclub. Graas: 'Ook zijn passie voor whiskey en Formule 1 komen regelmatig ter sprake.'

Van Werkhoven werd in de kantine in het zonnetje gezet met leuke anekdotes, een uitgebreide lunch, een jubileumcertificaat en een fles whiskey. Tijdens de jaarlijkse kerstborrel werden Van Werkhoven en zijn

echtgenote Elly naar voren geroepen voor lovende woorden van de directeur en passende cadeaus en bloemen. 'Wij danken Marcel voor zijn jarenlange inzet en loyaliteit en kijken uit naar de voortzetting van onze samenwerking.'

HOFFMANN-METALCARE OPENT NIEUW DUURZAAM BEDRIJFSPAND

Hoffmann-Metalcare opende afgelopen januari aan de zuidkant van Hendrik-Ido-Ambacht een nieuw, uiterst duurzaam bedrijfspand. De nieuwbouw onderscheidt zich door een circulaire bouwmethode en de inzet van groene technologie. Hoffmann-Metalcare ontwikkelt, levert, onderhoudt en repareert verspanende en niet-verspanende machines. Het nieuwe pand op het energieneutrale en circulaire bedrijvenpark Ambachtsezoom

is ontworpen om de serviceverlening en machine-ontwikkeling van Hoffmann-Metalcare naar een hoger niveau te tillen. Het biedt een inspirerende werkomgeving voor medewerkers en fungeert als centraal punt voor de dienstverlening aan klanten in Nederland en België. 'Dit pand is niet zomaar een gebouw; het is een symbool van onze inzet voor een duurzame toekomst', aldus Gerrit Eysink, directeur Hoffmann-Metalcare. 'Door

onze samenwerking met gerenommeerde machinebouwers uit Europa en Taiwan kunnen we de nieuwste technologieën en innovaties naar onze klanten brengen.'

Het nieuwe pand van Hoffmann-Metalcare is het kloppende hart op het gebied van innovatie in de maakindustrie. Het gebouw omvat onder meer kantoorruimten en een grote werkplaats, waar klantspecifieke oplossingen worden ontwikkeld. Ook wordt hier gewerkt aan verduurzaming middels revisie en onderhoud van bestaande machines. Daarnaast is in het nieuwe pand het Europese distributiecentrum van Everising ondergebracht. Van hieruit worden de Everising zaagmachines geleverd aan de diverse Europese verkooppunten, van Spanje tot Finland en van het Verenigd Koninkrijk tot Bulgarije.

OVER ONZE LEDEN

AMT NEEMT DEEL AAN ALPE D'HUZES 2025

AMT Group in Breda doet op 5 juni a.s. met twee teams mee aan Alpe d'HuZes. Totaal 13 wandelaars en fietsers zetten zich in voor het goede doel, allemaal met hetzelfde motto: een wereld zonder kanker. Alpe d'HuZes is een jaarlijks terugkerend evenement op de beroemde Alpe d'Huez in de Franse Alpen. De actie heeft als doel zoveel mogelijk geld op te halen voor kankeronderzoek. Binnen AMT zijn medewerkers direct geraakt door kanker, wat deze actie extra betekenisvol maakt. Teamcaptain Paul Weytens, bij wie in 2017 lymfeklierkanker werd vastgesteld, is inmiddels kankervrij en ziet deelname als een persoonlijke missie. Diverse collega's hebben de impact van kanker van dichtbij meegemaakt in hun naaste familie. Het team heeft de uitdaging om minimaal € 32.500 op te halen. Weytens: 'Samen kunnen we het verschil maken!'

JAN VAN DEN HEUVEL 50 JAAR BIJ MACHINEBOUW VAN LIESHOUT

Begin dit jaar was Jan van den Heuvel een halve eeuw in dienst bij Machinebouw van Lieshout in Uden. Van Lieshout bouwt sinds 1962 machines en installaties volgens de wensen van de klant. Mark van Lieshout: 'Met trots vieren wij het 50-jarig dienstjubileum van onze gewaardeerde collega Jan van den Heuvel. Als lasser en constructiebankwerker heeft Jan een onmisbare bijdrage geleverd aan ons bedrijf. Zijn vakmanschap, toewijding en oog voor detail hebben talloze projecten tot een succes gemaakt. Jan is niet alleen een meester in zijn vak, maar geeft ons allemaal ook inspiratie. Bedankt Jan, voor je jarenlange inzet en loyaliteit.'

LAB-INNOVATIONS KONDIGT PARTNERSCHAP MET KOJAIR TECH OY AAN

Lab-Innovations, onderdeel van TSG Holland, is een partnerschap aangegaan met Kojair Tech Oy. Kojair is een Fins bedrijf dat sinds 1969 gespecialiseerd is in microbiologische veiligheidswerkbanken, laminaire flow kabinetten en zuurkasten. Het nieuwe partnerschap brengt een scala aan diensten en producten naar het nieuwe Kojair-Service-Point van Lab-Innovations, inclusief hoogwaardige apparatuur, onderhoud, kalibratie, en maatwerkoplossingen.

Kojair staat bekend om haar innovatieve en veilige ontwerpen. Tony van Lith van TSG Holland: 'Kojairs inzet voor kwaliteit en duurzame productie sluit nauw aan bij de waarden van Lab-Innovations. Door samen te werken, kunnen we een ongeëvenaarde klantervaring bieden, gericht op het leveren van uitstekende service en technische ondersteuning.'

JACOB KOELMANS 40 JAAR IN DIENST BIJ POLDER STAALPRODUCTIES

Jacob Koelmans was 2 januari jl. 40 jaar in dienst bij Polder Staalproducties B.V. in Emmeloord. Hij ontving een medaille voor

40 jaar vakmanschap. Koelmans kwam als 25-jarige in 1984 in dienst bij Lely Industries, de voorloper van Polder Staalproducties.

Hij begon als uitzendkracht, maar kwam al snel in dienst als lasser/bankwerker. In de jaren die volgden, werkte Koelmans als heftruckchauffeur voor het laden en lossen, heftruckchauffeur kwaliteit, meewerkend voorman en in het onderhoud. Op dit moment werkt hij als kwaliteitscontroleur. Er is in die jaren het nodige veranderd, blikt Koelmans terug: 'Nu werken we bijna volledig met computers. Het bedrijf is groter geworden en er zijn meer collega's. En we hebben nu 3D-scanners; dat is écht een grote verandering.' Gevraagd naar zijn "geheim" voor een lang en succesvol dienstverband, zegt hij: 'Ik hou ervan om problemen op te lossen. Ik zorg ervoor dat producten goed worden gemaakt en worden verstuurd. Én ik vind het leuk dat ik door de sociale contacten op de werkvloer een onderdeel van een team kan zijn.'

OOK UW NIEUWS IN DEZE RUBRIEK? STUUR ALLE INFO MET UW FOTO'S VIA E-MAIL NAAR REDACTIE@METAALUNIE.NL.

(PLAATSING ONDER VOORBEHOUD, AFHANKELIJK VAN BESCHIKBARE RUIMTE.)

CLAIRE MARTENS:

‘OVERHEID MOET BEDRIJVEN
WAARDEREN EN FACILITEREN
IN PLAATS VAN TEGENWERKEN’

INTERVIEW

Als dochter van ondernemers weet Tweede Kamerlid Claire Martens (VVD) als geen ander hoe het is om op te groeien in een MKB-maakbedrijf. Haar ouders hadden een groothandel en een fabriek in houten vloeren in Brabant, en ze maakte van dichtbij mee hoe diep een economische crisis kan ingrijpen in het leven van een ondernemer. 'De crisis van 2008 heeft diepe sporen nagelaten. Er waren geen steunpakketten zoals tijdens de coronacrisis. Ondernemers moesten zelf zien te overleven en dat had directe gevolgen voor hele gezinnen,' vertelt Martens.

Die ervaring verklaart haar politieke inzet voor ondernemers die in haar ogen nog te vaak miskend worden. 'Als je opgroeit in een ondernemersgezin, beleef je de pieken en dalen letterlijk mee. Als het goed gaat, is dat direct merkbaar. De misvatting dat ondernemers in weelde baden, frustreert mij enorm. De meeste ondernemers werken keihard en nemen grote risico's. Die erkenning moet er meer zijn.'

Voorspelbaar beleid

Martens is er dan ook van overtuigd dat de politiek meer moet luisteren naar het bedrijfsleven. 'We moeten eerst het gesprek aangaan voordat we oordelen of lasten verhogen. De kloof tussen politiek en ondernemers is te groot en dat moet anders. We moeten keuzes maken voor de sectoren die we in de toekomst nodig hebben en zorgen voor voorspelbaar beleid. Veel ondernemers weten niet waar ze op de lange termijn aan toe zijn. Dat moet beter.' Een van de concrete voorstellen van de VVD is om de loondoorbetaling bij ziekte te hervormen. 'Nederland kent een verplichting van twee

jaar, terwijl Duitsland zes weken heeft en daar het ziekteverzuim lager ligt. Dat geeft Nederlandse ondernemers een enorme last. Wij pleiten ervoor om dit te verkorten naar één jaar. Zo maken we het voor bedrijven aantrekkelijker om mensen in dienst te nemen.'

Maakindustrie en innovatie

Volgens Martens speelt de Nederlandse maakindustrie een cruciale rol in de toekomstige economie. 'We hebben het vaak over de chipsector of biotech als sectoren van de toekomst, maar de huidige maakindustrie is daar onlosmakelijk mee verbonden. Zonder MKB-maakbedrijven kan een bedrijf als ASML niet bestaan. We moeten het economische beleid met die bril op vormgeven.'

Ondernemers kampen met grote uitdagingen: personeelstekorten, stijgende kosten en energieprijzen. Toch ziet Martens juist veel kansen. 'Nederlandse bedrijven zijn innovatief en flexibel. Juist mkb'ers kunnen zich snel aanpassen aan nieuwe ontwikkelingen. De overheid moet zorgen dat regelgeving de innovatie die daarvoor nodig is, niet in de weg zit. Bijvoorbeeld op het gebied van AI lopen we in Europa achter, omdat we te veel denken in risico's en niet in mogelijkheden. Dat moeten we veranderen.'

Bedrijfsvakscholen en mbo-waardering

Een ander speerpunt van Martens is de herwaardering van het mbo en de rol van bedrijfsvakscholen. 'Ik heb zelf op het mbo gezeten en weet hoe belangrijk praktijkgericht onderwijs is. Toch wordt het mbo nog vaak als een tweede keuze gezien, terwijl het juist de basis is van onze maakindustrie. We moeten af van het idee dat doorstroom naar hoger onderwijs de enige maatstaf voor succes is.'

BEELD SANDER VAN DER TORREN
TEKST TONY VAN DER MEER

Volgens Martens hebben veel bedrijven betere apparatuur en meer actuele kennis dan onderwijsinstellingen. 'Toch erkennen we de opleidingen binnen bedrijfsvakscholen onvoldoende. Onderwijsinstellingen zien ze vaak als concurrentie, terwijl het in landsbelang is dat bedrijven meehelpen bij het opleiden van vakmensen.' Om dit te verbeteren, heeft Martens een motie

ingediend om bedrijfsvakscholen een formele rol in het onderwijsstelsel te geven. 'De minister stond er niet om te springen, maar de Tweede Kamer heeft de motie aangenomen. Nu moeten we zorgen dat dit idee samen met ondernemers wordt uitgewerkt. Zij weten immers het beste wat nodig is.' Daarnaast moet er aandacht zijn voor de erkenning van opleidingen. 'Als een leerling bij een bedrijf

een opleiding volgt, moet die daar een diploma voor krijgen. Het moet niet zo zijn dat iemand zonder officieel bewijs blijft zitten, terwijl diegene waardevolle vaardigheden heeft geleerd.'

Energietransitie en toekomst van de sector

De energietransitie en de toekomst van de industrie benoemt Martens ook als

« De kloof tussen
politiek en ondernemers
is te groot en dat moet
anders »

belangrijke thema's. 'Technisch personeel is cruciaal om de energietransitie te laten slagen. Zonder goed opgeleide vakmensen blijven de ambities op papier staan. De overheid loopt vaak achter de feiten aan en bedrijven zien de ontwikkelingen veel sneller aankomen. Daarom moeten we ondernemers serieus nemen en niet belemmeren met onnodige regelgeving.'

Volgens Martens is er meer mogelijk als de overheid bedrijven de ruimte geeft. 'Bedrijven investeren uit eigen zak en leiden mensen op. Dat moeten we waarderen en faciliteren in plaats van tegenwerken. De minister is nu aan zet, maar ik zal het scherp in de gaten houden. Ondernemers weten hoe het moet en mijn rol is om de brug te slaan tussen hun plannen en het beleid in Den Haag.'

Samenwerking als sleutel tot succes

De uitdagingen in de maakindustrie zijn groot, maar Martens is optimistisch. 'Nederland heeft alles in huis om een sterke maakindustrie te behouden. Maar dat vraagt om samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en overheid. Ondernemers moeten de ruimte krijgen om te doen waar ze goed in zijn: innoveren, opleiden en produceren. De politiek moet dat mogelijk maken.'

OP WEG NAAR EEN NIEUWE CAO IN 2026

BLIJF OP DE HOOGTE VAN ALLE CAO-ONTWIKKELINGEN

De huidige cao voor het Metaalbewerkingsbedrijf loopt af op 31 januari 2026. Daarom starten de onderhandelingen voor een nieuwe cao al in november van dit jaar. Koninklijke Metaalunie betreft haar leden gedurende het hele onderhandelingstraject actief bij dit proces. We houden u op de hoogte van alle stappen richting de nieuwe cao.

Inspraakrondes en cao-enquête

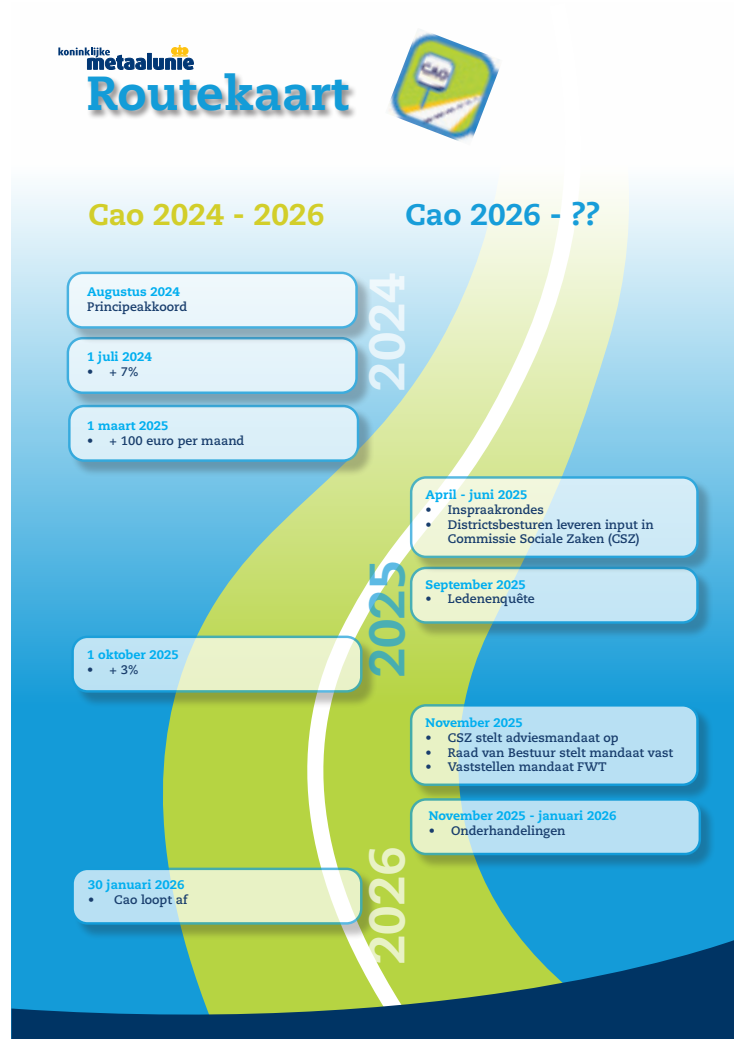
In april, mei en juni 2025 organiseert Metaalunie inspraakrondes in verschillende districten. Tijdens deze bijeenkomsten bespreken we niet alleen cao-gerelateerde onderwerpen, maar ook de nieuwe PMT-pensioenregeling. Aanmelden kan eenvoudig via www.metaalunie.nl/Actueel/Agenda-bijeenkomsten. Na afloop van de inspraakrondes zetten we een cao-enquête uit onder de leden. Hiermee brengen we de wensen en prioriteiten van leden in kaart. Leden kunnen ook eigen onderwerpen aandragen die ze graag besproken zien tijdens de onderhandelingen.

De routekaart: helder en overzichtelijk

Om het onderhandelingsproces inzichtelijk te maken, is de inmiddels traditiegetrouwe cao-routekaart geactualiseerd. Deze routekaart laat in chronologische volgorde zien welke stappen worden genomen richting de nieuwe cao in 2026, welke partijen hierbij betrokken zijn en wat hun rol is. De routekaart biedt een duidelijke structuur en transparantie.

Altijd op de hoogte via nieuwsbrieven, website en app

Naast de routekaart kunnen leden zich aanmelden voor regelmatig verschijnende cao-

niewsbrieven. Ook is er een speciale cao-pagina op www.metaalunie.nl/Cao-2026. Hier vindt u het laatste nieuws over de onderhandelingen, een verklarende woordenlijst en cao-gerelateerde artikelen die in dit magazine gepubliceerd zijn. En er is meer: de cao-app "Metaal & Techniek" biedt alle cao-informatie direct op uw smartphone. De app bevat de complete cao's voor verschillende sectoren binnen Metaal & Techniek en informatie over regelingen zoals het

Generatiepact en de RVU-regeling. Daarnaast biedt de app handige tools, veelgestelde vragen en nuttige links. De app maakt de cao eenvoudig doorzoekbaar en is gratis te downloaden via de Google Play Store en de App Store van Apple.

Met onder meer de routekaart, de inspraakmogelijkheden en de cao-app staat Koninklijke Metaalunie klaar om haar leden optimaal te ondersteunen bij de aanstaande cao-onderhandelingen.

Perfectie tussen mens en metaal

Op zoek naar hoogwaardige RVS-oplossingen voor machinebouw, apparatenbouw, of plaat- en constructiewerk? Wij combineren al meer dan 105 jaar ervaring met moderne technieken als buis- en lasersnijden, kanten en lassen. Zo leveren wij producten – van enkelstuks tot serieproductie – die voldoen aan de strengste eisen aan de:

- Voedingsmiddelen- en verpakkingindustrie
- Elektrotechnische industrie
- Medische industrie

Meer weten? www.assinkschipholt.nl

HOFKONINKLIJKE BESCHIKKING
HOFLIVERANCIER

Assink & Schipholt

CONSTRUCTIEF SINDE 1919

Uitnodiging 3 & 4 april 2025

Wat te zien/doen:

- Live CNC demo's
- Meer dan 20 exposanten
- Innovatie in actie
- Koffie, kibbeling & patat
- Praat met specialisten

Adres en website:

STYLE CNC Machines
Het Steenland 15
3751 LA
Bunschoten-Spakenburg
www.demaakindustriedag.nl

Aanmelden:

UITSCHUIVEN MAAR

Vijf jaar geleden schafte Anteun Eilander een gebruikte VW Crafter aan en bouwde hem om tot camper. Eilander: 'We gingen vroeger altijd met de caravan op stap. Toen de kinderen groter werden, wilden ze niet meer mee. We boekten vervolgens een aantal vakanties een appartement, maar we misten het campingleven. Toen ontstond het idee voor de camper.' Eilander is, samen met zijn vrouw Geertje, eigenaar van E.H. Technics in Hardenberg. Het bedrijf is specialist in maatwerk machinebouw en constructiewerk. Eilander richt zich voornamelijk op de engineering van technische oplossingen in de kunststof-, laundry- en automotive branche. Machinale bewerkingen als lasersnijden en kant- en zaagwerk besteedt hij uit, zodat Eilander focus kan houden op engineering en assemblage.

Een grote camper is vanwege zijn omvang onhandig, vindt Eilander. 'En bij een kleinere lever je teveel in ten opzichte van een caravan.' Hij vroeg zich af of hij met een slimme constructie een middelgrote bus als de VW Crafter kon verlengen. 'Ik bedacht een schuifconstructie die tot halverwege de laadruimte inschuifbaar is.' Hij bouwde ook een zithoek, een complete keuken en een toilet. 'We willen onszelf onderweg niet "martelen"', zegt hij met een glimlach. In de uitschuifbare cocon bevindt zich het bed van 150 centimeter breed en 200 centimeter lang. 'De cocon-constructie is met één vinger in luttele seconden uitschuifbaar. Ik hoef de bus alleen waterpas te zetten en ik zit binnen twee minuten aan mijn biertje.' Het uitschuifsysteem oogst veel bewondering

onderweg, en Eilander werkt aan plannen om het systeem commercieel in de markt te zetten. 'Dat probeer ik nu te concretiseren.'

Het gesleutel aan de bus – tussen zijn normale werkzaamheden door – is een hobby geworden. Ondertussen maakte hij samen met Geertje al meerdere trips, onder meer naar alle windstreken in Duitsland. 'Maar ook heel vaak hier in de buurt. Dat is ideaal; je vertrekt op vrijdagmiddag en je bent op zondagavond weer terug.' Vorig jaar wilde het stel naar Toscane, maar door de weersomstandigheden besloten ze niet verder te gaan dan het Schwarzwald. 'Toscane staat nog steeds hoog op ons lijstje. Misschien komt het er dit jaar van. Maar we laten ons leiden door waar de wind ons heen waait.'

BEELD ANTEUN EILANDER
TEKST PIETER PULLEMAN

ELKE MAAND EEN PROJECT VAN EEN VAN ONZE LEDEN IN BEELD

HET PROJECT

Ook
een bijzonder
project gerealiseerd?
Stuur een berichtje
naar [redactie@
metaalunie.nl](mailto:redactie@metaalunie.nl).

Smederij
Cornelis Pronk in Andelst
restaureert een koperen lamp
en vier bronzen schilden uit
1935. Opdrachtgever is de
gemeente Overbetuwe.

De lamp is, inclusief
frame, **120 centimeter
hoog en weegt circa 25
kilo**. Het frame is een stalen
buis, het armatuur is van
koper. De vier bronzen
schilden zijn in de sokkel
gemetseld.

Het
ontbrekende
onderste deel van het
armatuur werd **op basis
van oude foto's opnieuw
getekend**, gemaakt en
opgebouwd. De kap van het
armatuur moest helemaal
opnieuw worden
geklopt.

Het hardsolderen
(braseren) van het koper
was lastig. **Omdat koper
warmte goed geleidt**, werd de
andere kant van het werkstuk
tijdens het hardsolderen
eveneens warm.

De werkzaamheden
omvatten **in totaal circa 40
werkuren**, verspreid over
meerdere weken.

Smederij Cornelis
Pronk **voltooit de
werkzaamheden in mei**. De
lamp wordt dan teruggeplaatst
op zijn sokkel op de kruising
van de Wageningsestraat en
Hoofdstraat in Andelst.

‘JE MOET IN KLEINE STUKJES WERKEN EN HET WERKSTUK CONTINU DRAAIEN’

De gemeente Overbetuwe, waar Andelst onder valt, klopt bij Smederij Cornelis Pronk aan met de vraag om “de ster” te restaureren. ‘Dat het een lamp was, was bij de gemeente eigenlijk niet duidelijk. Dat kwam omdat een deel van het armatuur ontbrak’, legt Lotte Pronk uit, eigenaar van de smederij.

Pronk maakte het ontbrekende onderste deel van het armatuur volledig opnieuw. ‘De gemeente beschikte zelf niet over tekeningen of foto’s. Die vond ik gelukkig bij de lokale Oudheidkundige Vereniging. Aan de hand van de werkelijke afmetingen van de kap en het opmeten van de lamp op de oude foto’s, kon ik een schaalverdeling maken en het onderste deel namaken en opbouwen.’

Van idee tot product

Lotte Pronk is sinds een jaar eigenaar van Smederij Cornelis Pronk. Het bedrijf werd in 1986 door haar vader opgezet. ‘Mijn vader helpt nog dagelijks in de werkplaats en ook

mijn moeder is iedere dag aanwezig.’ Het bedrijf richt zich op “klein” constructiewerk, verspaning, restauratie en siersmeedwerk. ‘Verder doe ik laswerk en ik heb een CNC-draaibank en een CNC-freesbank. Die twee machines gebruik ik ook voor het maken van gereedschappen die ik nodig heb voor het smeden. Ik kan dus veel in eigen huis maken. Veel opdrachtgevers kloppen bij ons aan met slechts een idee, of een schets, van het te maken eindproduct. Dan gaan we samen zitten om te zien of en hoe ik het kan maken. Ik maak dan zelf de technische tekening. Het is heel divers wat hier voorbijkomt en dat maakt het zo leuk.’

« Ik heb het vak vooral in de praktijk geleerd, van mijn vader »

Glad en vies

De lamp die Pronk nu restaureert, is een cadeau van de burgers van Valburg aan hun toenmalige burgemeester, “den Hoogwelgeboren Heer E.J. Baron Lewe van Aduard”. De burgervader zwaaide de scepter van 1910 tot 1935. Pronk legt uit: ‘Je begint met het schoonmaken van het object. De lamp stond 90 jaar in weer en wind en was glad en vies geworden. De armatuurkap moest van de stalen buis af, maar zat erg vast. Warm maken met een vlam werkte niet, en ook met kruipolie lukte het niet. Uiteindelijk haalde ik de delen met een beitel en slijptol uit elkaar. Naderhand zijn ze weer aan elkaar gelast. We

moeten de buis nog stralen en spuiten. Dat laat ik elders doen.’

Recht kloppen

De kap moest Pronk helemaal recht kloppen, op een houten blok, om vervorming van het koper tegen te gaan. Ze legt uit: ‘Dat kan alleen door rustig te tikken met je hamer. Het is een precies werkje. Soms had ik een kant recht, maar als ik de kap dan omdraaide, stond de andere kant weer wat bol. De oplossing: in kleine stukjes werken en continu het werkstuk draaien. Het uitdenken van een manier om het glaswerk in het armatuur te vergrendelen, is de volgende stap. Je wilt er wel in kunnen als je de lamp moet vervangen.’ Daarna moet Pronk het geheel nog in elkaar zetten en verder afwerken. ‘Het koper moet weer groen worden. Dat doe ik door middel van patineren.’

Geduld en liefde

Medio mei moet de lamp terug op zijn sokkel. Een aannemer moet eerst het metselwerk van de sokkel restaureren. Pronk moet nog aan de slag met een viertal bronzen schilden op het metselwerk. ‘Er zijn twee schilden met het wapen van de oude gemeente Valburg, een met een afbeelding van de burgemeester en een met tekst. Die maak ik eerst zorgvuldig kaal met doeken en zachte borstels, om krassen te voorkomen. Daarna poets ik ze op met het polijstmiddel Brasso. Het is een klus die je met geduld en liefde moet uitvoeren. Ik werkte al eerder met koper, maar dit is mijn eerste restauratieklus met dit metaal. Gelukkig stond mijn vader mij met zijn kennis en kunde bij. Ik heb het vak vooral in de praktijk van hem geleerd. Het is wel mijn ambitie om mij er verder in te specialiseren.’

DISSELHORST METAAL
weet 't goed gemaakt!

Altijd in
bedrijf!

Dag en
nacht
in touw

voor uw
plaatwerk
op maat!

Overkampseweg 26 • 8102 PH Raalte
Tel.: 0572 - 36 26 00 • Fax.: 0572 - 36 22 98

www.disselhorstmetaal.nl

ALLE MATERIALEN OP VOORRAAD
VOOR ELEKTRISCHE- GAS- EN
OLIEGESTOOKTE OVENS

WWW.ALLESVOOROVENS.COM
INFO@ALLESVOOROVENS.COM

METAAL
BOUWBORG
KWALITEITSBORING

TRAININGEN | RISICOANALYSE | BORGINGSPLANNEN | CONTROLELIJSTEN

ONDERSTEUNING AAN BEDRIJVEN MBT VAKMANSCHAP, TECHNISCHE KENNIS, MILIEU EN VEILIGHEID

METAALBOUWBORG

ONAFHANKELIJK

ACTUEEL

EFFICIËNT

TRANSPARANT

Voor **metaalbouwers** en
kwaliteitsborgers die
 bezig zijn met het **borgen**
 van **bedrijfspanen** en
 bijbehorende kantoren

WWW.METAALBOUWBORG.NL

SAMEN

Jan Lammers en Iris Halma op een RP3 Model S tijdens de opbouw van het NKIR 2024 in de Amsterdamse Sporthallen Zuid.

BEELD EN TEKST
FRANK SENTEUR

NK INDOORROEIEN SCHAKELT OVER OP ROEIMACHINES UIT HAAKSBERGEN

Eind 2024 werd het Nederlands Kampioenschap Indoorroeien (NKIR) voor de 34^e keer georganiseerd door roeivereniging Nereus uit Amsterdam. Fabrikant RP3 Rowing uit Haaksbergen leverde de meer dan 150 dynamische ergometer roeimachines.

Kampioensmateriaal

Op YouTube staat een prachtig filmpje waarin Olympisch, Europees en wereldkampioene Karolien Florijn roeit op een ergometer van RP3 (toets in: Karolien Florijn RP3). Haar bewegingen in de skiff gaan op een gegeven moment naadloos over in die op de

roeimachine. Jan Lammers is directeur van RP3 Rowing uit Haaksbergen. Hij legt uit hoe het idee voor de machine, die de roeiervaring in een echte boot voor bijna 100 procent evenaart, is ontstaan en waarin de beweging afwijkt van die van de statische ergometers.

Lage rugpijn als trigger

‘Halverwege de jaren tachtig kreeg Marjolein, de dochter van roeier Cas Rekers, last van lage rugpijn’, vertelt Lammers. ‘Na onderzoek bleek dat ongeveer 65 procent van de roeiers hetzelfde blessureprobleem ondervond na het trainen op een statische roeimachine, terwijl lage rugpijn nauwelijks voorkomt bij het roeien in een boot. De juiste manier om binnen te trainen, was dus om dezelfde beweging na te bootsen als in een boot. Ofwel: je duwt het gewicht – de boot – weg en blijft in een stabiele positie, terwijl je op een statische indoor roeimachine jezelf wegduwt van een gefixeerd punt. Nadat Rekers had gevonden wat er anders moest, ontwierp hij in 1988 de eerste dynamische indoor roeimachine en noemde deze: RowPerfect!’

Samenwerking

In 1991 ging Rekers samenwerken met Lammers, wiens bedrijf Metalindustry Knobbe bv de serieproductie van het model RP2 opstartte. Na de introductie van de eerste RP3 machines in 2009 overleed Rekers. Om de RowPerfect voort te laten bestaan, kochten Lammers en zijn vrouw Annet het bedrijf. Hun missie was het levend houden van de erfenis van Rekers. Zo begonnen ze onder meer met het introduceren van RP3 bij alle Elite roeiteams ter wereld. En dat bleef niet zonder succes!

NK indoorroeien

Iris Halma roeit bij Nereus in Amsterdam en is lid van de commissie die jaarlijks het Nederlands Kampioenschap Indoorroeien organiseert. ‘Dat doen we al sinds 1990 en inmiddels is dit zo’n bekend evenement dat hier ook veel bekende namen uit de internationale roeiwereld op afkomen’, vertelt Halma enthousiast. ‘Dit jaar hadden we meer dan 800 inschrijvingen voor de wedstrijden die in verschillende categorieën zijn ingedeeld. Totaal praat je over bijna 2.000

roeiers. Tot en met het NK van 2023 gebruikten we een statische ergometer. Bij Nereus trainen we echter al een paar jaar op een RP3 roeimachine en dat bevalt veel beter. Tijdens het NK van 2023 hebben we met RP3 Rowing het plan besproken om het NK van 2024 met hun dynamische roeimachines te organiseren.

**« Het vliegwiel
levert de belangrijke
informatie over snelheid,
tijd, kracht, vermogen,
tempo en afstand. »**

Daar hadden zij wel oren naar. Met als resultaat: tijdens het NKIR 2024 stonden in totaal 72 RP3 Model S machines in de wedstrijdhal en 80 in de “warming-up-hal”. Alle machines waren uitgerust met een display en uitgebreide software. Ze stonden via WiFi allemaal in contact met het centrale systeem van de wedstrijdleiding. Hierdoor

konden we live zien hoe de deelnemers tijdens hun “2 kilometer lange race” presteerden. Op basis van de data konden snel de eindstanden worden bepaald en wisten we ook gelijk of er records waren gesneuveld. Ook dit NK was een groot succes, met deelnemers vanuit heel Europa en zelfs ver daarbuiten.’

‘In 2019 hebben we het nieuwste RP3 Model T geïntroduceerd’, vertelt Lammers. ‘Dit bevat tal van verbeteringen ten opzichte van de voorgangers. Het vliegwiel, dat met een 0,5 procent afwijking op de gegenereerde data zeer nauwkeurig is, produceren we zelf en daar zit heel veel knowhow in. Zo levert het vliegwiel de belangrijke informatie over snelheid, tijd, kracht, vermogen, tempo en afstand. Al die data worden verwerkt in dedicated software die we samen met het Nederlandse MoveLab hebben ontwikkeld. Zo zijn we met ons team de mondiale markt voor dynamische roeimachines langzaam maar zeker aan het veroveren met onze “True Rowing Experience”.’

Ook een interessante samenwerking aangegaan? Laat het ons weten via redactie@metaalunie.nl.

ANALYSE

ECONOMISCHE BAROMETER

GEBASEERD OP DE **ECONOMISCHE BAROMETER**, KWARTAALONDERZOEK ONDER LEDEN VAN
KONINKLIJKE METAALUNIE NAAR DE ECONOMISCHE STAND VAN DE MKB-MAAKINDUSTRIE

STAGNATIE OF HERSTEL?

DE STAND VAN DE MKB-MAAKINDUSTRIE

De Economische Barometer van Koninklijke Metaalunie biedt elk kwartaal inzicht in de ontwikkelingen binnen de MKB-maakindustrie. In dit artikel analyseren we de resultaten van het vierde kwartaal van 2024, om deze vervolgens te vergelijken met andere economische indicatoren, zoals CBS-gegevens en sectorrapporten van banken. Door ondernemers aan het woord te laten, kijken we niet alleen naar de cijfers, maar ook naar de achterliggende oorzaken en verwachtingen. Maar één enkel kwartaal is een momentopname. Vandaar dat we verder terugkijken om een beter beeld te krijgen van ontwikkelingen en trends die geweest zijn, maar wel veel zeggen over de ontwikkelingen die nog komen. Belangrijke thema's zijn de afnemende winstgevendheid, de loonkostenontwikkeling en de gevolgen van een verslechterende vraag. Daarnaast blikken we vooruit op 2025: zijn er tekenen van herstel, of blijft de onzekerheid overheersen?

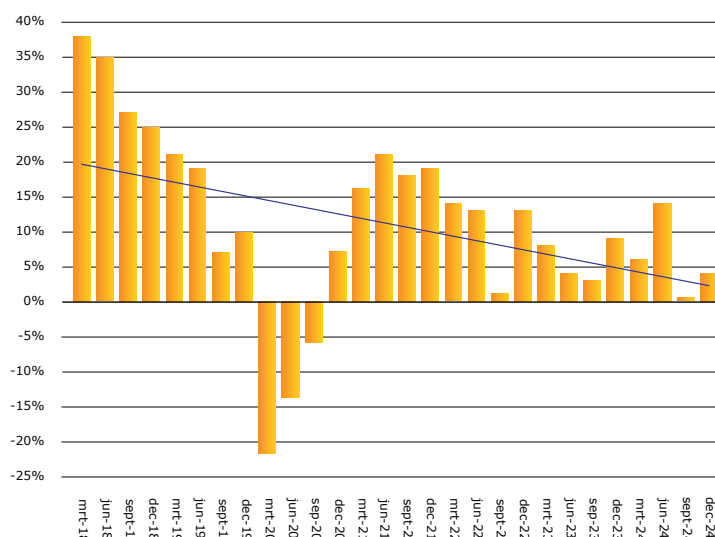
De belangrijkste uitkomsten van de

Economische Barometer zijn:

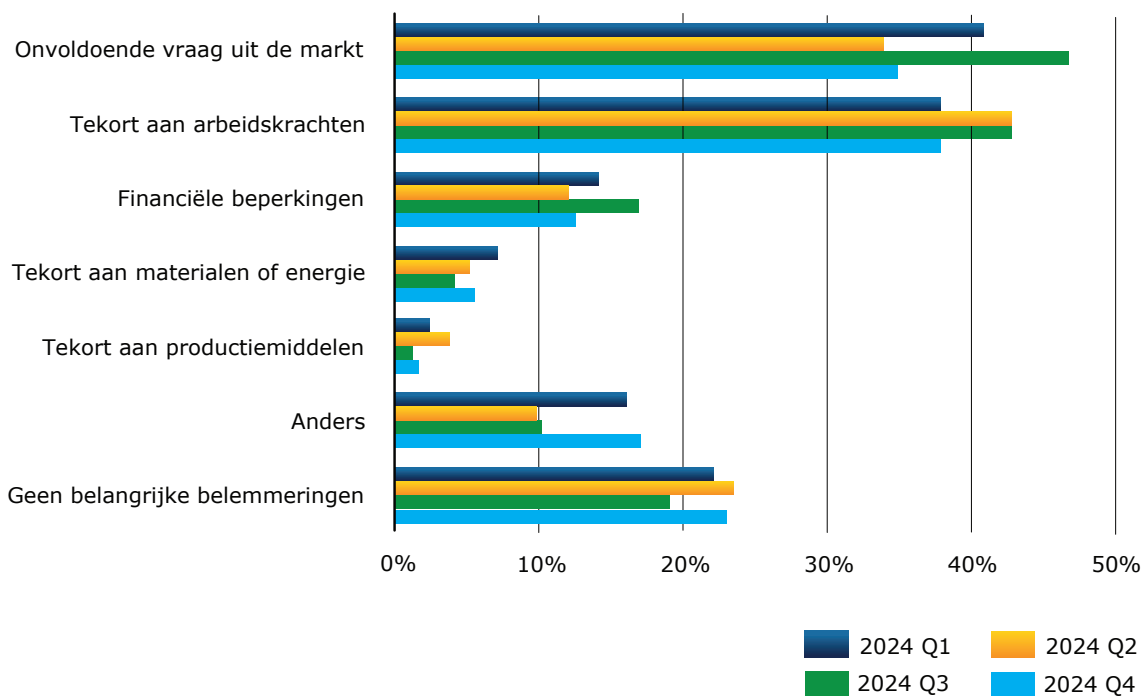
- een mager herstel na een gewoonlijk minder derde kwartaal.
- een toename van het aantal bedrijven dat rode cijfers schrijft;

- de onderhouds- en servicebedrijven zijn gemiddeld genomen positiever dan de totale MKB-maakindustrie;
- de verspanende bedrijven en de engineering- en adviesbedrijven zijn gemiddeld genomen juist negatiever.

De stand van de MKB-maakindustrie 2018-2024

Belemmeringen bedrijfsvoering MKB-maakindustrie

Neerwaartse trend

De stand van de MKB-maakindustrie geeft het saldo weer van alle positieve en negatieve antwoorden op alle 14 vragen van de Economische Barometer. De vragen gaan over de realisatie, waardering en verwachting van personeel, orderpositie in binnen- en buitenland, verkoopprijzen, werkvoorraad, winstgevendheid, bedrijfsresultaat en investeringen.

In de grafiek zijn de gevolgen van COVID-19 in het jaar 2020 duidelijk te zien. Ook de gevolgen van de inval van Rusland in Oekraïne op de prijs en beschikbaarheid van materialen zijn in het derde kwartaal van 2022 waarneembaar. Kijkend naar de gehele periode 2018-2024 is een duidelijke

neerwaartse trend zichtbaar. De uitkomsten, tezamen met de grafiek, hebben we voorgelegd aan een aantal leden van Metaalunie. We hebben gevraagd of zij deze ontwikkeling herkennen en of zij kunnen aangeven waar de belangrijkste pijnpunten zitten.

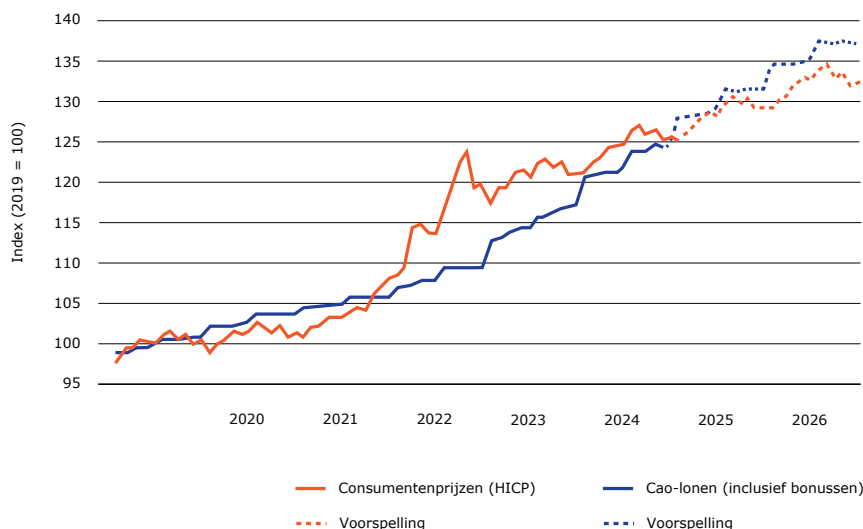
Deze ontwikkeling wordt niet per se bij alle bedrijven gevoeld en is afhankelijk van de sector. Maar het bredere plaatje bij de geïnterviewde leden is toch wel dat, wanneer zij om zich heen kijken, ze het gevoel hebben dat we in een soort heel langzame crisis terechtkomen. 'Het wordt heel langzaam wat minder en we voelen overal wat meer pijnjtjes, het wordt allemaal wat schraler.'

Afnemende winstgevendheid

Een ander opvallend punt is het aantal bedrijven dat geen winst maakt (36%); 14% maakt verlies en 22% draait quitte.

- ABN AMRO schrijft hierover in haar sectorprognose van december 2024: de industrie kampt al twee jaar met een lagere vraag naar industriële producten. In 2024 nam de productie af met naar schatting 2,5%. Intussen blijven de loonkosten snel toenemen, wat winstmarges onder druk zet en leidt tot een stijging van het aantal faillissementen.
- Rabobank schrijft in haar sectorprognose van december 2024 te verwachten dat, door een aanhoudend krappe arbeidsmarkt, de

Eind 2025 structureel hoger reëel loon voor werknemers

- ASML bevestigde eind januari de eerder afgegeven groeiprognozes voor 2025, schrijft ABN AMRO Bank in haar sectorprognose. Daarnaast meldde de chip-machinefabrikant dat het een sterk vierde kwartaal had gedraaid, vooral dankzij modernisering van eerder geleverde machines. Als de positieve verwachtingen voor 2025 uitkomen, zullen de vele Nederlandse toeleveranciers daarvan profiteren. Het lijkt er echter nog niet op dat de verspanende bedrijven in de MKB-maakindustrie in het vierde kwartaal van 2024 hebben kunnen profiteren van de opleving bij ASML. Zij geven juist aan een relatief slecht vierde kwartaal te hebben gehad.

cao-lonen in 2025 en 2026 opnieuw stijgen met respectievelijk 5,9% en 4,8%. Aangezien de inflatie naar verwachting ook relatief hoog blijft, gaat Rabobank ervan uit dat werknemers pas eind 2025 een structureel hoger reëel loon overhouden.

Gevolgen afkoeling

De geïnterviewde ondernemers constateren dat steeds meer bedrijven, als gevolg van de afkoeling van de sector, 'op hun cash gaan zitten'. Na 2022 hebben bedrijven, als gevolg van de problemen in de toeleverketen, hun voorraden bewust verhoogd om minder afhankelijk te zijn van schommelingen in de keten. Deze voorraden lijken nu te zijn afgebouwd. Dat alles uit voorzorg, om maar zoveel mogelijk liquide middelen te hebben om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. Het gevolg hiervan is dat de gevraagde levertijden korter worden en klanten steeds later bestellen.

Verwachting voor 2025: nog geen sterk herstel

De respondenten van de Economische Barometer verwachten dat 2025 niet het gewenste stevige herstel gaat opleveren. Meerdere sectorrapporten onderschrijven deze gematigde groei voor 2025.

- ING Bank schrijft in haar vooruitzicht van februari 2025: nu de export weer toeneemt en consumenten in Nederland en de rest van Europa naar verwachting meer gaan besteden door meer koopkracht, zal ook de industriële productie in 2025 weer gematigd groeien. De groei van de, voor de industrie zeer belangrijke, Europese economieën is beperkt. Geopolitieke spanningen en handelsbelemmeringen vergroten daarbij de onzekerheid. Van een volledig herstel zal voorlopig geen sprake zijn.

De Nederlandse industrie blijft voorlopig wel last houden van een zwakke Europese vraag en in het bijzonder de malaise bij Duitse autoproducenten en apparaten- en machinebouwers. Pessimisme overheerst voorlopig nog in de meeste Duitse bedrijfstakken, onder meer door hoge energieprijzen en toenemende concurrentie uit China.

Bovenstaande conclusie van een voorzichtig aantrekkende bedrijvigheid in de industrie in 2025, blijkt nog niet uit de uitkomsten van de Economische Barometer MKB-maakindustrie. Voor begin 2025 geeft de sector aan per saldo nog een verslechtering te verwachten van de orderpositie. Mogelijk wordt dit in de rest van dit jaar goedge maakt.

HOE PRODUCTIEF IS UW BEDRIJF ECHT?

De MKB-maakindustrie kent een lange en rijke geschiedenis van vakmanschap en innovatie. Er is generaties lang hard gewerkt om een solide basis te leggen voor de positie waarin de sector zich vandaag bevindt. Maar tijden veranderen: nieuwe technologieën, strengere eisen van klanten, beperkte beschikbaarheid van personeel en de toenemende globalisering zorgen ervoor dat de lat steeds hoger komt te liggen. Hoe zorgt u ervoor dat u relevant blijft? Succesvolle bedrijven onderscheiden zich niet alleen op techniek, maar ook door een focus op goed management, leiderschap en procesinnovatie. Succesvolle bedrijven zijn productieve bedrijven!

Cruciale vraag

Tegen deze achtergrond is het belangrijk om een cruciale vraag te stellen: hoe staat het er nu echt voor met de productiviteit binnen uw bedrijf? Helaas blijkt uit recent onderzoek van TNO dat percepties vaak ver afstaan van de realiteit. Werkgevers denken veel productiever te zijn dan ze werkelijk zijn. Dat werd laatst nog benadrukt door een top 10-lijstje van "beste metaalbedrijven", samengesteld door een goed bureau met kennis van zaken. Wat opviel? Nader onderzoek liet zien dat vijf van deze top 10-bedrijven de afgelopen jaren een daling in productiviteit hadden. Acht ervan behoren niet eens tot de koplopers op het gebied van productiviteit in de sector. Dit

roept een belangrijke vraag op: hoe goed is ons begrip van productiviteit eigenlijk? Want als we niet weten wat het is, hoe kunnen we het dan verbeteren? En daarmee laat ook u mogelijk een enorme kans liggen.

Metten is weten

Waar begint u dan? Het antwoord ligt in het meten van de juiste cijfers. Om te beginnen wat de brutomarge per gewerkt uur of fte is. Dit kunt u per boekjaar meten en op die manier kunt u ontdekken hoe productief uw bedrijf is door de jaren heen. Er bestaan ook de nodige misvattingen over de stappen die u kunt nemen om productiviteit positief te beïnvloeden. Koplopers op het gebied van productiviteit kunnen beter omgaan met grote verstoringen in de markt (denk aan COVID-19), zijn innovatiever, internationaliseren meer en digitaliseren meer en sneller. De verleiding is dan ook groot om als bedrijf meteen met dit soort zaken aan de gang te gaan. Maar koplopers halen hun vermogen om dit succesvol te doen, uit hun organisatie. Zij hebben de manier waarop zij werk organiseren en met mensen omgaan, heel goed op orde. Hun initiatieven verzanden niet steeds in de "waan van de dag". Hoe is dat bij u?

Ik daag u uit om een stap terug te doen en uw productiviteit onder de loep te nemen. Hoe goed doet uw bedrijf het nu echt? Hoe

IR PIETER PEELLEN,
PRODUCTIVITEITSEXPERT, AUTEUR EN
AANVOERDER VAN BETER IS MEER

verhoudt u zich tot andere metaalbedrijven in uw categorie? Doe de gratis check en ontdek waar u staat – en belangrijker nog, waar u naartoe kunt groeien. Een scherpe analyse is altijd de basis voor een succesvolle toekomst.

HOE DOE JIJ DAT EIGENLIJK?

TBB GILZE ONTWIKKELDE EN BOUWDE ZELF EEN APP

BEELD MARCEL WASSENAAR

TEKST PIETER PULLEMAN

Tot enkele jaren geleden registreerden medewerkers van TBB Gilze hun uren nog op papier. Dat moest beter kunnen, bedacht mede-eigenaar Tom Bosmans. Hij schafte een urenregistratiesysteem aan, maar liep al snel tegen de beperkingen van het programma aan. Bosmans ontwikkelde vervolgens een maatwerk-app. 'Je moet af en toe afstand nemen van de dagelijkse business.'

Er werken twintig medewerkers bij TBB. Het bedrijf in Gilze is specialist in plaatbewerking

en licht constructiewerk, zoals machineframes. Altijd klantspecifiek, ofwel high mix, low volume. Bosmans: 'We wilden dat medewerkers zelf hun uren konden plannen, binnen de geldende werktijden. Dat kon echter niet met het aangekochte urenregistratiesysteem.' Tijdens een vakantie viel het kwartje en kreeg Bosmans het idee om zelf een app te maken, toegespitst op de omstandigheden bij TBB. 'Ik was al bezig met het ontwikkelen van applicaties voor de productie en de administratie. Een app voor de tijdsregistratie paste daar perfect in.'

Leren programmeren Bosmans studeerde mechatronica aan het hbo. IT is wel onderdeel van die opleiding, maar hij ziet zichzelf niet als een software-engineer. 'Zeker niet. Maar ik vind het wel leuk om ermee bezig te zijn.' Hij leerde zichzelf programmeren met behulp van informatie op internet. 'Nu gaat dat dankzij AI-tools zoals ChatGPT nog veel sneller.' Het uitbesteden van het ontwikkelen en bouwen van de app was nooit een overweging voor Bosmans. 'Je levert hierdoor in op de flexibiliteit van het proces en het eindresultaat. Daarnaast zijn de kant-en-klare producten die op de markt zijn, niet specifiek genoeg voor wat wij willen.'

Flexibele werktijden De hoofddoelstelling van de te ontwikkelen applicatie was het vereenvoudigen van het plannen van flexibele werktijden. Daarnaast was er de wens om de administratieve last van het verwerken van de uren op kantoor te verlichten. Begin 2023 had Bosmans een proefversie operationeel. 'In dat eerste jaar hebben we continu aan het programma geschaafd om het te verbeteren.' Het invoeren van de nieuwe digitale oplossing stuitte niet op weerstand, vertelt Bosmans. 'Wij betrekken de medewerkers actief bij het hele proces en voeren nieuwe dingen stap voor stap in. Feedback pakken we op, en we laten zien wat we ermee doen. Testen voeren we uit in een kleine gebruikersgroep. Je kunt beter iedere dag een klein stapje zetten dan heel lang nadenken en vervolgens één grote stap zetten, met het risico dat je je verstapt.'

Tom Bosmans (links) beantwoordt een vraag van een medewerker over de app.

Positief Na een jaar proefdraaien was iedereen positief en werd het programma definitief ingevoerd. Medewerkers kunnen de app gebruiken op hun smartphone, of op de twee computers in de werkplaats. Ze kunnen in het systeem per dag hun werktijden plannen voor de volgende werkweek. 'Een kortere planningshorizon is niet wenselijk', licht Bosmans toe. 'We zijn een klein bedrijf en mensen hebben elkaar nodig om hun werk te doen.' Iedere nacht draait er een algoritme op de achtergrond dat de planning voor de volgende dag maakt.

« Wij betrekken de medewerkers actief bij het hele proces en voeren nieuwe dingen stap voor stap in »

Efficiëncyslag De tijdsregistratie-app is gekoppeld aan de nacalculatie en loonadministratie. 'We hebben dankzij de app ook een mooie efficiëncyslag gerealiseerd.' Als een medewerker met een order aan de slag gaat, registreert hij dat in het systeem. Idem als de order gereed is. Er komt dan direct een pakbon uit en er gaat een melding naar kantoor dat de order gereed is voor kwaliteitscontrole en transport. 'We schaven continu bij op basis van de feedback vanaf de werkvloer. Het was bijvoorbeeld niet altijd duidelijk waar een eindproduct stond. We hebben de expeditie nu opgedeeld in zones en die staan ook in de app. Als iemand een order wegzet, klikt hij aan waar hij het product plaatst en degene die de producten moet laden, ziet dat later in de app. Het scheelt veel zoekwerk en frustratie.'

Ook vertellen hoe jij iets bijzonders doet?

Laat het ons weten via redactie@metaalunie.nl.

Tom Bosmans toont de app op zijn telefoon.

Nieuwe modules Inmiddels is de eerdergenoemde planningsmodule volop in ontwikkeling. 'Samen met een partner werk ik aan het vervolmaken van dit onderdeel, om het vervolgens ook te vermarkten. De andere modules zijn daarvoor te bedrijfsspecifiek.' Een van die modules maakt real time inzichtelijk aan welke orders de lasersnijmachine werkt. 'De volgende stap is om dit onderdeel te integreren in de aansturing van de planning, zodat de medewerkers het ook zien.' Met een andere module kunnen medewerkers verlof aanvragen.

'Ik doe dit soort dingen vanuit de wens om continu te verbeteren. Om dat te doen, is het volgens mij belangrijk om jezelf af en toe tijd te gunnen om afstand te nemen van de dagelijkse business. Voor mij werkt dit goed tijdens een rondje hardlopen. Ik haal ook inspiratie uit de Teqnow-bijeenkomsten (www.metaalunie.nl/Teqnow). Op dit soort momenten komen de ideeën naar boven. Vervolgens moet je er wel mee aan de slag natuurlijk.'

DE RISICO-INVENTARISATIE EN -EVALUATIE (RI&E): HART VAN VEILIG EN GEZOND WERKEN

BEELD SANDER VAN DER TORREN

De Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) is het hart van veilig en gezond werken in iedere onderneming en vormt de basis van het arbobeleid. Met de RI&E krijgt u inzicht in de risico's in uw onderneming. Hiermee kunt u een plan van aanpak maken, met maatregelen om deze risico's te beheersen. Het hebben van een RI&E en een plan van aanpak is wettelijk verplicht voor iedere ondernemer met personeel. Binnenkort lanceren we hiervoor een vernieuwde tool.

Waarom een nieuwe RI&E-tool?

Leden van Koninklijke Metaalunie maken al jaren kosteloos gebruik van de RI&E

Metaalbewerking; een digitale tool waarmee u eenvoudig de RI&E kunt uitvoeren en actualiseren. Deze tool is technisch echter niet langer onderhoudbaar. Daarom hebben we een nieuwe tool ontwikkeld. Deze is volgens de laatste technische inzichten ontworpen en gebouwd: hij kan jarenlang mee.

Waar vind ik informatie over het gebruik van de nieuwe tool?

Binnenkort is er een speciale pagina beschikbaar op onze website, met alle informatie over de nieuwe RI&E Metaalbewerking. Houd onze website en nieuwsberichten dus goed in de gaten.

Kan ik mijn huidige RI&E meenemen naar de nieuwe tool?

De gegevens uit de oude RI&E worden niet overgenomen naar de nieuwe tool. Wij adviseren u daarom om de rapportage(s) van uw RI&E en het plan van aanpak zelf in uw eigen omgeving op te slaan. Hoe u dit kunt doen, leest u in de *Handleiding veiligstellen RI&E*, op de RI&E-pagina die binnenkort op onze website staat.

Tot wanneer kan ik nog gebruikmaken van de oude RI&E-tool?

De oude RI&E-tool blijft tot 1 juli beschikbaar. Zorg dus dat u voor die datum uw rapportage en plan van aanpak hebt opgeslagen. Na 1 juli

Met de RI&E krijgt u inzicht in de risico's in uw onderneming.

blijft de oude RI&E nog een beperkte periode beschikbaar in "read-only"-modus.

Wat zijn in de nieuwe RI&E-tool de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de oude tool?

In de nieuwe RI&E wordt bij iedere vraag de grondoorzaak van het risico vermeld. Daarnaast wordt bij de te nemen maatregelen aangegeven wat het niveau is van de betreffende maatregel volgens de arbeidshygiënische strategie. Na het kiezen van een maatregel wordt vervolgens het restrisico weergegeven. De uitleg van deze toevoegingen vindt u in de RI&E-tool. Naast deze aanpassingen is de vragenlijst geactualiseerd en is de tool qua gebruiksgemak verbeterd.

Tot wanneer is mijn ingevulde RI&E geldig?

Een ingevulde RI&E is geldig zolang deze actueel is. Ook wanneer u nog gebruikmaakt van de huidige tool; deze is echter niet meer

geactualiseerd volgens de laatste wet- en regelgeving. De nieuwe tool voldoet aan de meest actuele wet- en regelgeving en ook de vragenlijst is geactualiseerd. Als u gebruik wilt maken van de functionaliteiten van de nieuwe tool, zult u de vragenlijst opnieuw moeten invullen.

De RI&E moet onder andere in de volgende gevallen worden geactualiseerd:

- introductie van nieuwe (bedrijfs)activiteiten;
- reorganisatie;
- gewijzigde werkmethoden;
- aanschaf van nieuwe machines;
- naar aanleiding van een ernstig ongeval;
- bij verhuizing van het bedrijf;
- nieuwe inzichten en verbeteringen waardoor risico's veranderen.

Moet mijn RI&E getoetst worden?

De branche-RI&E Metaalbewerking is een erkende branche-RI&E. Dat betekent dat

bedrijven met maximaal 25 medewerkers die vallen onder de Cao voor het Metaalbewerkingsbedrijf en de RI&E en het plan van aanpak met behulp van de branche-RI&E hebben opgesteld, vrijgesteld zijn van toetsing door een gecertificeerd externe deskundige. In alle andere gevallen is toetsing door één of meer Arbodeskundigen verplicht. Arbodeskundigen kunnen bijvoorbeeld via de arbodienst worden ingeschakeld.

Vragen over de RI&E?

Heeft u vragen over de RI&E, dan kunt u contact opnemen met het Team Sociaal-juridisch Ledenadvies van Metaalunie of een mail sturen naar rie@metaalunie.nl.

Heeft u hulp nodig bij het aanpakken van risico's? De verbetercoaches van 5xbeter bieden kosteloos ondersteuning. Zij helpen u graag verder. Mail naar info@5xbeter.nl of bel 0800-555 5005.

VERSAPANEN IN EEN "SCIENCE FICTION FABRIEK":

RODIN MACHINING PRODUCEERT 24/7, WAARBIJ ALLES IS GEAUTOMATISEERD

*In het gereedschapmagazijn staan de vooringestelde gereedschappen klaar die nodig zijn om de productie te realiseren.
De robot haalt deze op het juiste moment op en brengt ze naar de betreffende machine.*

REPORTAGE

Wie wil weten hoe de toekomst van de Nederlandse verspaningsindustrie eruitziet, moet eens een kijkje gaan nemen bij toeleverancier RODIN machining bv in Opmeer. Werkelijk alles is daar gemechaniseerd en geautomatiseerd. Dan hebben we het over het binnen een minuut online presenteren van een offerte, het gerobotiseerde materialen- en gereedschapmagazijn en de (nagenoeg onbemande) productie van nauwkeurige onderdelen uit verschillende metaalsoorten.

Het bedrijf is nog maar net anderhalf jaar aan het produceren, maar dat neemt niet weg dat er veel kennis en ervaring in huis is. Dit zowel qua verspaning als qua mechanisering en automatisering. RODIN machining won snel na de start de Ondernemingsverkiezing Noord-Holland 2024 als “Beste Onderneming” van deze provincie. Dan moet je toch wel iets bijzonders doen, zou je zeggen.

Rust en ruimte

Als we bij RODIN machining de productiehal binnenstappen, lijkt deze in niets op die van “traditionele” verspaningsbedrijven. Daar staan allerlei machines veelal dicht op elkaar, terwijl operators druk heen en weer lopen met karretjes vol ruw materiaal, gereedschappen en/of geproduceerde producten. Niets van dit alles in de hal van RODIN machining. Daar heerst rust en is er een overvloed aan ruimte. Centraal in het midden staat, over de volle lengte van de hal, een gigantisch hoogbouwmagazijn met twee rijen en daartussen een robot. Deze beweegt op rails tussen de stellingen heen en weer, haalt materiaal en gereedschappen op, legt deze in het magazijn of levert ze af bij een van de machines. Aan het eind van het magazijn staan aan weerszijden Mazak bewerkingscentra. Aan de ene kant een tweetal VARIAXIS C-600, 5-assige verticale bewerkingscentra, en aan de andere kant twee INTEGREX i-350H S machines die draai- en (via een B-as) freesbewerkingen

combineren. De machines hebben eigen cel-robots van Fanuc, die zorgen voor de be- en ontlading van de machines en het aanleveren van de juiste (speciaal)gereedschappen. Het volledig geautomatiseerde magazijn telt, verdeeld over zeven verdiepingen, 512 palletplaatsen die elk tot 1.000 kilogram belast kunnen worden. Via twee invoer-/uitvoerbanen worden materialen en producten verplaatst, wat geheel gerobotiseerd gebeurt met een zogeheten stacker crane. Dit alles stelt RODIN machining in staat om 24/7 te produceren. In de opzet is overigens al rekening gehouden met uitbreiding van het machinepark. Nieuwe machines kunnen in het midden en aan het andere uiteinde van het magazijn eenvoudig worden aangekoppeld.

Ambitieuze plan

‘Wat wij hier doen, bestond nog niet’, vertelt Paul Mooij. Hij is een van de vier oprichters van het bedrijf en komt zelf uit de automatiseringswereld. ‘Op plaatwerkgebied zijn in ons land al wel volledig geautomatiseerde 24/7 bedrijven, maar voor 24/7 geautomatiseerd verspanen – inclusief het snel online opvragen van offertes – kwam je bij handelsplatforms in het buitenland uit. Een van de grootste uitdagingen was het ontwikkelen van de online offertesoftware. Vraag drie calculatoren van draai- en freeswerk om een offerte en er komen drie verschillende prijzen uit. Dat heeft uiteraard met de aard,

TEKST EN BEELD
FRANK SENTEUR

De enorme productiehal biedt nog veel ruimte voor uitbreiding. In het midden het geautomatiseerde centrale hoogbouwmagazijn.

omvang en organisatie van je productie te maken, maar de verschillen zijn soms wel erg groot. We hebben daar degelijk onderzoek naar verricht en een algoritme ontwikkeld dat ook self-learning is. Inmiddels zitten er al meer dan 700 referentieproducten in het calculatiesysteem en daar komen dagelijks producten bij. De nacalculaties daarvan worden weer teruggekoppeld, zodat de offerte- en doorlooptijdberekeningen steeds betrouwbaarder worden. Waar je in dat kader ook mee te maken hebt, is dat gereedschap- en materiaalprijzen fluctueren. De actuele prijzen krijgen we 24/7 binnen via het Smart Connected Supplier Network (SCSN). Eventuele staffelkortingen worden automatisch verwerkt in ons algoritme, zodat we snel, maar ook zo scherp mogelijk kunnen calculeren en offerreren.'

Knowhow en ervaring bundelen

RODIN machining bv is in maart 2022 opgericht door Ruud Appel, Dennis Oud, Gem Bot en Paul Mooij. De leden van het management team zijn geen onbekenden in de markt. Appel en Oud hebben hun eerste stappen in de metaalbranche gezet in hun onderneming Top Sierhekwerven bv. Na verkoop hiervan hebben zij Hollandsteel bv opgericht, waarbij IT en computertechnologie worden gebruikt om de processen te automatiseren. Bot is na verkoop van zijn aandeel in Bot Bouwgroep ingestapt om Hollandsteel door te ontwikkelen en te professionaliseren. Mooij is zowel bij Hollandsteel als diverse andere grote organisaties betrokken geweest vanuit zijn professe als zelfstandig professional in de automatisering & digitalisering. Ook heeft RODIN machining twee belangrijke

strategische partners: Heudra, een bekende onderneming binnen de Nederlandse metaalwereld, en Nobel Capital Partners.

Fabrieks-simulatie

'Het mooie van deze tijd is dat er inmiddels zeer krachtige simulatiesoftware beschikbaar is, waarmee je processen kunt visualiseren', vertelt Mooij. 'Vooraf hebben we van de complete fabriek een 3D-simulatiemodel gemaakt – inclusief magazijn, robots, stacker crane, bewerkingscentra, etc. Daardoor weet je waar de bottlenecks zitten en voor welke uitdagingen je staat. Bijvoorbeeld dat je ook de gereedschapstandtijd goed in de gaten moet houden. Dat doen de machines zelf, zodat we precies weten wanneer een frees of beitel gewisseld moet worden. Dat is heel belangrijk in het kader van precisie en doorlooptijd.'

Van links naar rechts: drie van de vier oprichters/eigenaren van RODIN machining: Ruud Appel, Paul Mooij en Dennis Oud.

Via aan- en afvoerbanen worden materialen en producten in het magazijn gezet of daaruit opgehaald.

Duurzaam produceren

‘Omdat onze processen volledig zijn geautomatiseerd, realiseren we een constante productkwaliteit, ongeacht de complexiteit’, vertelt Appel. ‘Daarbij stelt de strategische samenwerking met Heudra ons nog meer in staat om concurrerende, hoogwaardige oplossingen te bieden. Mede door de zonnepanelen op het dak, maken we gebruik van groene stroom. Ook passen we biologisch afbreekbare smeermiddelen op de machines toe, terwijl 100 procent van ons materiaalafval wordt hergebruikt. We letten dus ook goed op duurzaamheid.’

De klanten van RODIN machining zijn bedrijven in de maakindustrie die metaal verwerken in de ruimste zin van het woord. Denk daarbij aan constructiebedrijven,

machinebouwers, carrosseriebouwers, meubelfabrikanten, scheepswerven, bedrijven in de automobiel- en petrochemische industrie, etc. Aan Mooij de vraag of werkelijk alles kon worden geautomatiseerd. ‘Nou, wel heel veel, maar bijvoorbeeld het voorbereiden en voorinstellen van gereedschap en het maken van de CAM-programma’s voor de bewerkingscentra vereist toch nog wel de nodige expertise. We hebben momenteel tien medewerkers, onder wie ervaren operators met programmeerkennis, die de gereedschappen klaarzetten en de CNC-programma’s voor de bewerkingscentra programmeren en optimaliseren. Vaak gebeurt dit laatste aan de machine waarbij de operator goed kan zien wat er in de verspaningszones gebeurt. In de toekomst zal

« Vooraf hebben we van de complete fabriek een 3D-simulatiemodel gemaakt »

de vertaalslag van CAD naar CAM steeds meer geautomatiseerd kunnen verlopen, mede omdat we daarvoor ook self-learning software en generatieve AI inzetten. Zover is het nog niet, maar we zijn al wel heel ver!’

DOE OOK MEE!

MAAK UW EIGEN CAMPAGNE- POSTER EN SOCIALMEDIABERICHT

Samen zorgen we voor nog meer zichtbaarheid van de sector. Daarom vragen we u, als lid van Koninklijke Metaalunie, de sector-campagne actief uit te dragen – maar wel met een eigen “touch”. Dat doet u met de speciale configurator. Hiermee maakt u eenvoudig uw eigen campagneposter of socialmediabericht, helemaal afgestemd op uw bedrijf. Voeg uw eigen foto, logo en slogan toe in slechts vijf stappen:

1. Kies of u een poster, socialmediabericht of beide wilt maken.
2. Upload een eigen foto of kies een bestaande.
3. Upload het logo van uw bedrijf.
4. Vul uw eigen slogan in voor ‘We ... je ...’.
5. Vul uw gegevens in om de bestanden te ontvangen.

Nadat u de configurator hebt gebruikt, wordt uw aanvraag automatisch verstuurd naar Metaalunie. Wij controleren de kwaliteit en delen de aangemaakte bestanden binnen twee werkdagen met u via e-mail. Daarna kunt u het socialmediabericht delen en de poster zelf printen op A3- of A4-formaat.

**« Zet de campagne
en uw bedrijf in het
zonnetje »**

Wall of Fame

De “Wall of Fame” toont een aantal prachtige posters, die Metaalunieleden met behulp van de configurator hebben gemaakt. Verdien ook een plek op deze “Wall of Fame” en maak nu uw eigen poster via www.metaaltechnologie.nl/configurator.

BLIK OP BRANCHES

METAALBOUW TSV:

DE KEUZE VAN DE ARCHITECT IS VAAK BEPALEND

BEELD RONALD HISSINK

TEKST RONALD BUITENHUIS

METAALBOUW TSV

Waar je het werk van een timmerman direct op het netvlies hebt, is dat bij vakmensen in dak- en gevelbekleding veel minder duidelijk. 'Ons vak is onbekend', zeggen branchemanager Dumebo DWS Fred Vasquez én eigenaren John Schuten en Joeri Rocks van Metaalbouw TSV bv uit Nieuw-Buinen (Drenthe). De onbekendheid levert onder meer een opleidings- en arbeidsmarktvraagstuk op. Best bijzonder, want wie door Nederland rijdt, ziet niet anders dan dak- en gevelsystemen.

vlnr: Joeri Rocks, John Schuten en Fred Vasquez.

Het nieuwe stadion van Cambuur. Een nieuwe stikstoffabriek in Zuidbroek. Een brandweerkazerne in Eelde. Een centrale om bruggen te bedienen in Leeuwarden. Datacenters voor bedrijven als Google. Maar ook allerlei woningbouwprojecten. Ze zijn allemaal bekleed met dak- en gevelbekleding van Metaalbouw TSV uit Nieuw-Buinen. Rijdt door Nederland en de goede kijker

ziet een aaneenschakeling van metalen dak- en gevelbekleding. Een branche volop in ontwikkeling. Onder meer als gevolg van incidenten. In 2017 bijvoorbeeld brak in de Londense Grenfelltoren een grote brand uit omdat de gevels brandgevaarlijk bleken en de isolatie niet deugde. Of denk aan platen die van gebouwen waaien bij zware stormen. Of de daken van voetbalstadions als Twente en

AZ die inzaken vanwege constructiefouten. Kwaliteit is prioriteit. Schuten: 'Neem een stadion als Cambuur, met heel grote oppervlakten. Dat vergt veel rekenwerk.'

Best complex

Als eigenaar Schuten en zijn opvolger (en tevens schoonzoon) Rocks ons rondleiden door het bedrijf (waartoe ook de naastgelegen plaatzetterij Drentse Poort hoort), stoppen ze als eerste bij de 3D-tekenafdeling. Rocks: 'Een gevel- of dakelement is an sich geen rocket science. We kopen die platen in en ze worden direct naar het bouwproject gestuurd, waar onze mensen – in totaal vijftig fte – ze monteren.' In de productiehal in Nieuw-Buinen zijn maar een paar van de vijftig medewerkers te vinden. De meesten zijn vrijwel altijd op locatie aan het monteren. Rocks: 'Het draait in onze branche vooral om voorbereiding, detaillering en engineering. Is de isolatie goed en veilig? Is de ventilatie oké? Sluit alles – ook in architectonisch complexe projecten – goed op elkaar aan? Dak- en gevelbekleding is best complex.' In de productiehal in Nieuw-Buinen zijn ze dan ook vooral bezig met de "laatste stukjes": de verbindingen tussen de platen, de aansluitingen. Schuten: 'Er is in de laatste twintig jaar veel veranderd in onze wereld, met name op het gebied van esthetiek en brandveiligheid. Het aantal voorschriften en regels is enorm gegroeid. Het is een echt vak, waarbij met name planning een cruciale rol speelt.' Rocks: 'Je bent onderdeel van een bouwteam. Als wij er niet op tijd zijn, kan bijvoorbeeld het afbouwen niet beginnen.'

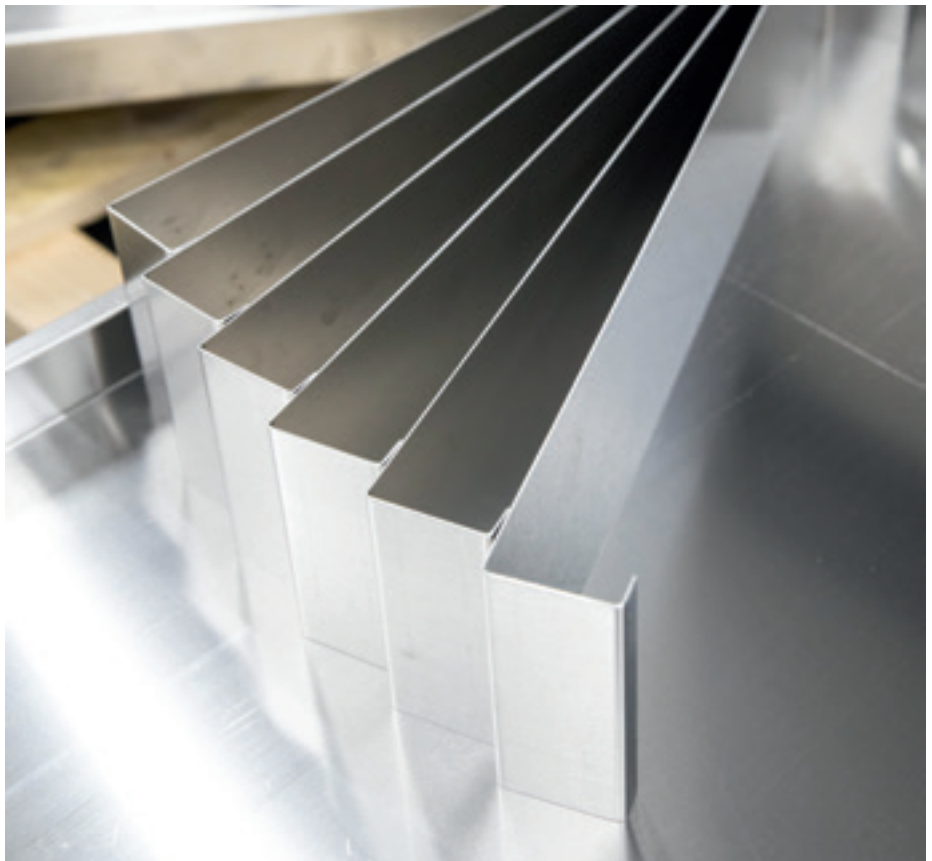

Circulair werken

Bij TSV leveren en monteren ze zowel dak- en gevelbekleding van staal en aluminium als van aluminium composiet. Gevraagd naar het waarom van de keus voor dak- en gevelbekleding versus bakstenen, zegt Schuten: 'De keuze van de architect is vaak bepalend. Qua kosten is het echt heel afhankelijk van wat je wilt, maar dak- en gevelbekleding is wel veel minder onderhoudsgevoelig. Je kunt ook sneller werken en de mogelijkheden in ontwerp

« Het is een echt vak, waarbij met name planning een cruciale rol speelt »

zijn bijna oneindig.' Een trend die ze bij TSV onder meer zien, is dat er steeds meer aandacht komt voor circulariteit. Rocks: 'We kennen de samenstelling van de materialen die we gebruiken. Stel dat we daken moeten vervangen, dan weten we exact waar het oude materiaal uit bestaat en kunnen we het hergebruiken. Dat is nog wel echt iets voor de toekomst, omdat gebouwen en gevelbekleding lang meegaan. Momenteel kunnen we nog maar 5 tot 6 procent van plaatwerk hergebruiken, maar dat gaat groeien. Opdrachtgevers schrijven duurzaam en circulair werken ook steeds vaker voor. Zeker overheden zijn daar volop mee bezig. Het mooie van plaatwerk is dat je het tegenwoordig in allerlei geprinte designs kunt opleveren.'

Dumebo DWS

TSV is lid van Dumebo DWS, de branchevereniging voor specialistische aannemers voor metalen dak- en gevelsystemen. Branchemanager vanuit Koninklijke Metaalunie is Fred Vasquez. Wat zijn volgens hem de belangrijkste thema's en uitdagingen voor deze branche? 'Kwaliteit, regelgeving, duurzaamheid en opleidingen/ arbeidsmarkt.' Wat betreft dat laatste zegt Schuten: 'Ons vakgebied is onbekend. Het is – anders dan bijvoorbeeld voor timmermannen geldt – geen vak op school. We leiden zelf op in een nichemarkt. We hebben een recruiter die speciaal vier dagen voor ons aan het werk is om de zichtbaarheid op de scholen te vergroten.' Vasquez: 'We hebben als branche vooral problemen met de instroom van toekomstige monteurs. We hadden een mbo-niveau 2 bbl-opleiding centraal in Nederland en hebben

150 monteurs opgeleid, maar dat was voor veel mensen toch, logistiek gezien, te ver weg. We proberen het nu regionaal wel weer op de opleidingsagenda van onder meer ROC's/het vmbo te krijgen, maar het blijft lastig. Er is geen doorlopende leerlijn.'

Rocks werkte een aantal jaren in de landbouwmechanisatie in Canada. Toch werd hij terug gezogen naar Drenthe en gaat hij de taken van Schuten, als leider van het bedrijf, overnemen. 'Het mooie van dit bedrijf is dat je mooie dingen kunt maken. En het is een branche met toekomst.' Waar denkt hij over vijf jaar te staan? 'Dan zijn we zeker gegroeid. We willen meer in onderhoud gaan doen en ook nog meer als partner van klanten optreden. Samen projecten ontwikkelen. En meer circulair. Minder afval en meer hergebruik. Dat is echt de toekomst.'

Branchemanager
Fred Vasquez

CSRD-PROOF WERKEN

Dumebo DWS bestaat uit 23 leden en zes buitengewone leden. Er waren meer leden, maar een aantal haakte af omdat ze nog niet klaar waren voor het nieuwe keurmerk voor metalen dak- en gevelbekleding: Keurmerk Dak- en Gevelborg. Vasquez: 'Je ziet dat we steeds meer moeten vastleggen. Je moet bijhouden wat er bijvoorbeeld aan toxische stoffen in producten zit en wat de CO₂-belasting is. Je krijgt er als bedrijf een soort duurzaamheidsboekhouding bij. Grote, 500+-bedrijven moeten voldoen aan de internationale CSRD-regels (*corporate sustainability reporting directive, red.*). Die bedrijven eisen dus bijvoorbeeld ook van kleinere toeleveranciers, zoals die actief zijn in onze branche, dat ze CSRD-proof werken. Moet je dat zelf al niet doen, dan leggen je opdrachtgevers het dus wel op. We verwachten dat duurzaamheidsrapportages in de toekomst belangrijker worden dan financiële.'

KWALITEIT

Vanuit de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen moet de markt voor nieuwbouw (gevolgklasse 1) met ingang van 2024 aantoonbaar maken dat er minimaal voldaan wordt aan de technische eisen van het Besluit Bouwwerken Leefomgeving.

Aannemers krijgen door deze wet meer verantwoordelijkheid voor de geleverde kwaliteit. Het nieuwe borgingsstelsel eist

dat deelnemers aan het bouwproces aantoonbaar kwaliteit leveren. Vasquez: 'Dumebo DWS ziet dit als een kans en heeft daarom – vanuit kennis en ervaring vanuit de branche en met de Kwaliteitsrichtlijn Metalen Gevels en Daken als basis – het keurmerk Dak- en Gevelborg ontwikkeld. Vanuit een risico-inventarisatie-benadering die tevens door borgers wordt toegepast, zijn er voor diverse dak- en wandsystemen controleformulieren opgesteld, met controlepunten waaraan een gecertificeerd lid moet voldoen.' Als gezegd heeft het Keurmerk Dak- en Gevelborg Dumebo DWS leden gekost, maar Vasquez hoopt dat die in de toekomst terugkeren. 'Als borgers vanuit verschillende kwaliteitsborgsystemen vragen gaan stellen die ingrijpen op de bedrijfsvoering, zal het werken met een Keurmerk efficiënter en daarmee kostenverlagend werken. Door het Keurmerk zullen zich ook nieuwe leden melden, dat zien we nu al gebeuren.'

HEICO FASTENING SYSTEMS

HEICO-LOCK® Borgingsysteem

MADE IN
GERMANY

Het borgingsysteem voor de meest
veeleisende boutverbindingen

HEICO-TEC® Voorspansysteem

Grote boutverbindingen eenvoudig,
snel en betrouwbaar voorspannen

Ontdek hier ons volledige portfolio
bevestigingssystemen!

WWW.HEICO-GROUP.COM

DE GREEF
coatingsbv

Merwedeweg 13, 3621 LP Breukelen – 0346 - 261135
www.degreekcoatings.nl – info@degreekcoatings.nl

- Kleuradvies en poedercoaten
- Enkele stuks en series
- Stralen en transport
- Flexibel en betrouwbaar

POWERPLUS®
TOOLS

WERKBANKEN & GEREEDSCHAPSWAGENS

Powerplustools Nederland B.V.
Noorderringweg 6
9363 TC Marum
Tel. 0594-231040
info@powerplustools.nl

www.powerplustools.nl

Openingstijden:
Maandag-vrijdag
08:00 - 17:00 uur
Zaterdag
09:00 - 13:00 uur

TAKE IT OR LEAVE IT?

Heeft men altijd succes met geldende algemene voorwaarden?

Metatank bv produceert tanks en apparaten. Zij verkoopt deze online en via een aantal vestigingen in het land. Ook verleent zij service en onderhoud. Alle processen gaan via de computer. I-ce tea bv, een groot IT-bedrijf, beheert de IT-omgeving van Metatank sinds een aantal jaar. In hun contract staat dat het maken van back-ups tot de dienstverlening behoort. In regelmatig verstrekte rapportages, staat te lezen dat controles van de back-upfunctie zijn uitgevoerd.

Als op een ongelukkige dag het IT-systeem van Metatank crasht, kan Metatank niet terugvallen op een recente back-up. Door een fout van I-ce tea bv blijken al ruim een jaar geen back-ups meer te zijn gemaakt.

Metatank lijdt natuurlijk aanzienlijke schade; de bedrijfsvoering ligt stil, er wordt geen productie gedraaid, 15 werknemers hebben niks te doen en de onderhoudsplanning is verstoord. Het loopt in de tonnen.

Daadwerkelijke schade

Metatank eist dat I-ce tea bv deze kosten vergoedt. I-ce tea bv beroept zich echter op haar leveringsvoorwaarden. Die maken deel uit van hun contract. Hierin staat dat I-ce tea bv niet meer hoeft te vergoeden dan het bedrag dat zij aan Metatank in een jaar factureert voor haar diensten. Dit is erg weinig vergeleken met de daadwerkelijke schade. Metatank vindt dat I-ce tea bv zo'n belangrijke verplichting heeft geschonden, dat zij niet zou mogen profiteren van de aansprakelijkheidsbeperking in haar leveringsvoorwaarden. Ze legt dit voor aan de rechter.

Back-ups zijn cruciaal

Ook de rechter vindt dat er een kernverplichting is geschonden. Het maken van back-ups was cruciaal voor een betrouwbare IT-omgeving die Metatanks bedrijfscontinuïteit moest waarborgen. Hiervoor betaalde zij een flink bedrag aan I-ce tea bv. Dit – en andere omstandigheden, zoals het feit dat de leveringsvoorwaarden van I-ce tea bv niet onderhandelbaar waren en I-ce tea bv voldoende financiële draagkracht heeft – maakt dat de rechter oordeelt dat I-ce tea

MR. MIRJAM BOS
BEDRIJFSJURIDISCH ADVISEUR
KONINKLIJKE METAALUNIE

bv – in dit geval – niet kan weggkomen met haar leveringsvoorwaarden. Zij moet de door Metatank geleden schade vergoeden.

Metaalunie Rechtsbijstand behandelt in deze rubriek interessante kwesties. Namen en plaatsen zijn verzonnen, gelijkenissen met personen en bedrijven louter toevallig. **Metaalunie Rechtsbijstand** biedt een geselecteerd netwerk van deskundige advocaten en een speciaal voor leden ontwikkelde Mevas-rechtsbijstandverzekering. U kunt bij **Metaalunie Rechtsbijstand** terecht voor advocaten, octrooigemachtigden, juridische bedrijfsanalyse, incasso, maatcontracten, algemene voorwaarden. Meer weten? 030- 605 33 44 of www.metaalunierechtsbijstand.nl

REDELIJKHEID EN BILLIJKHEID?

De feiten en omstandigheden in een specifiek geval kunnen een beroep op gemaakte afspraken, zoals in algemene voorwaarden, belemmeren. Dit gebeurt als geldende afspraken een resultaat opleveren dat naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Een resultaat is echter niet snel "onaanvaardbaar". Er geldt een hoge drempel voor rechters om dit aan te nemen. Gaat u hier dus niet vanuit, als u bij het zakendoen wordt geconfronteerd met voor u erg nadelige algemene voorwaarden. Dan kunt u proberen afwijkende afspraken te maken.

BECO GROUP:

VAN SMEDERIJ TOT INTERNATIONAAL MAAKBEDRIJF

Koninklijke Metaalunie is onderdeel van een lange, meer dan honderdjarige geschiedenis van werkgevers die zich verenigden in voorlopers van de huidige organisatie. Deze rubriek verbindt heden en verleden met elkaar. Uiteraard

is die verbinding er vooral dankzij de Metaalunieleden. Zonder de smid op de hoek van de straat uit 1903 zou er immers geen verleden zijn. En zonder de machinebouwers, verspaners, lassers en noem maar op, geen hier en nu.

Dit keer brengt de tijdmachine ons naar het jaar waarin de Sovjet-Russische leider Lenin overlijdt. Dat leidt vrijwel direct tot een machtsstrijd die Stalin wint. In IJmuiden wordt de eerste Nederlandse hoogoven in productie genomen. En de minister van Financiën Colijn voert een rijwielbelasting in. Vrijwel elke fietser moet voor drie gulden een fietsplaatje kopen dat aan de fiets bevestigd moet worden. Het is 1924 en in datzelfde jaar legde Cornelis Bergshoeff de basis voor wat later het toonaangevende maakbedrijf Beco bv zou worden. In een smederij aan de Dorpsstraat in Hagestein begon hij met het vervaardigen van vlampijpen en het ondersteunen van de landbouwmechanisatie. Een bescheiden begin, maar met een visie die verder reikte dan de grenzen van het dorp.

Van smid naar industrieel pionier

Na de Tweede Wereldoorlog veranderde de focus van het bedrijf. De traditionele werkzaamheden van de smid maakten plaats voor het vervaardigen van vlampijpen (buis in een stoomketel waardoor de vlammen geleid worden om het verwarmend oppervlak te vergroten -red.) en het ondersteunen van de groeiende landbouwmechanisatie. Om aan de vraag te voldoen, werd aan het einde van de Dorpsstraat een fabriekshal gebouwd, compleet met kantoor en kantine. Deze hal werd meerdere keren uitgebreid, totdat verdere uitbreiding onmogelijk werd door ruimtegebrek.

In 1972 markeerde een belangrijke mijlpaal in de geschiedenis van het bedrijf: de verhuizing naar industrieterrein 'De Biezen' in Vianen. Hier vond de bouw plaats van een moderne

bedrijfslocatie, bestaande uit een kantoor met twee verdiepingen en een bedrijfshal van 1.500 m². Deze locatie bood ruimte voor groei en innovatie, die het fundament legden voor het moderne Beco dat we vandaag kennen.

De opkomst van de landbouwkippers

Een jaar na de verhuizing begon Beco met de productie van landbouwkippers. Deze kenmerkende rode kippers werden een begrip in de agrarische sector en bij loonwerkers en aannemers in de grond-, weg- en waterbouw. Het ambachtelijke vakmanschap bleef een kernwaarde, maar het bedrijf groeide gestaag door professionalisering en innovatie.

De jaren '70 brachten een nieuwe dynamiek. In 1975 werd Beco bv opgericht door Cornelis Bergshoeff, zijn zonen, Henk van Vuren en

Barend Stravers. Voor Van Vuren was dit een belangrijk moment. Wat begon als een toevallige ontmoeting in de werkplaats, leidde tot een loopbaan waarin hij zich ontwikkelde van jongste bediende tot mede-eigenaar en later volledig eigenaar van het bedrijf. 'Ik heb er altijd van gehouden om steeds wat nieuws aan te pakken', vertelt hij. Deze ondernemende instelling heeft Beco door de jaren heen geholpen om veerkrachtig te blijven in een veranderende markt.

Strategische uitbreidingen en overnames

Vanaf de jaren '90 onderging Beco een reeks strategische uitbreidingen. Nieuwe fabriekshallen, waaronder een indrukwekkende uitbreiding van 4.200 m² in 1995, boden ruimte voor verdere groei. Tegelijkertijd versterkte Beco haar positie door overnames, zoals die van Buiscar Cargo Solutions in 2003 en Boforce (nu

Beco Modifications) in 2004. 'Deze overnames hebben ons een flinke duw in de rug gegeven', zegt Van Vuren.

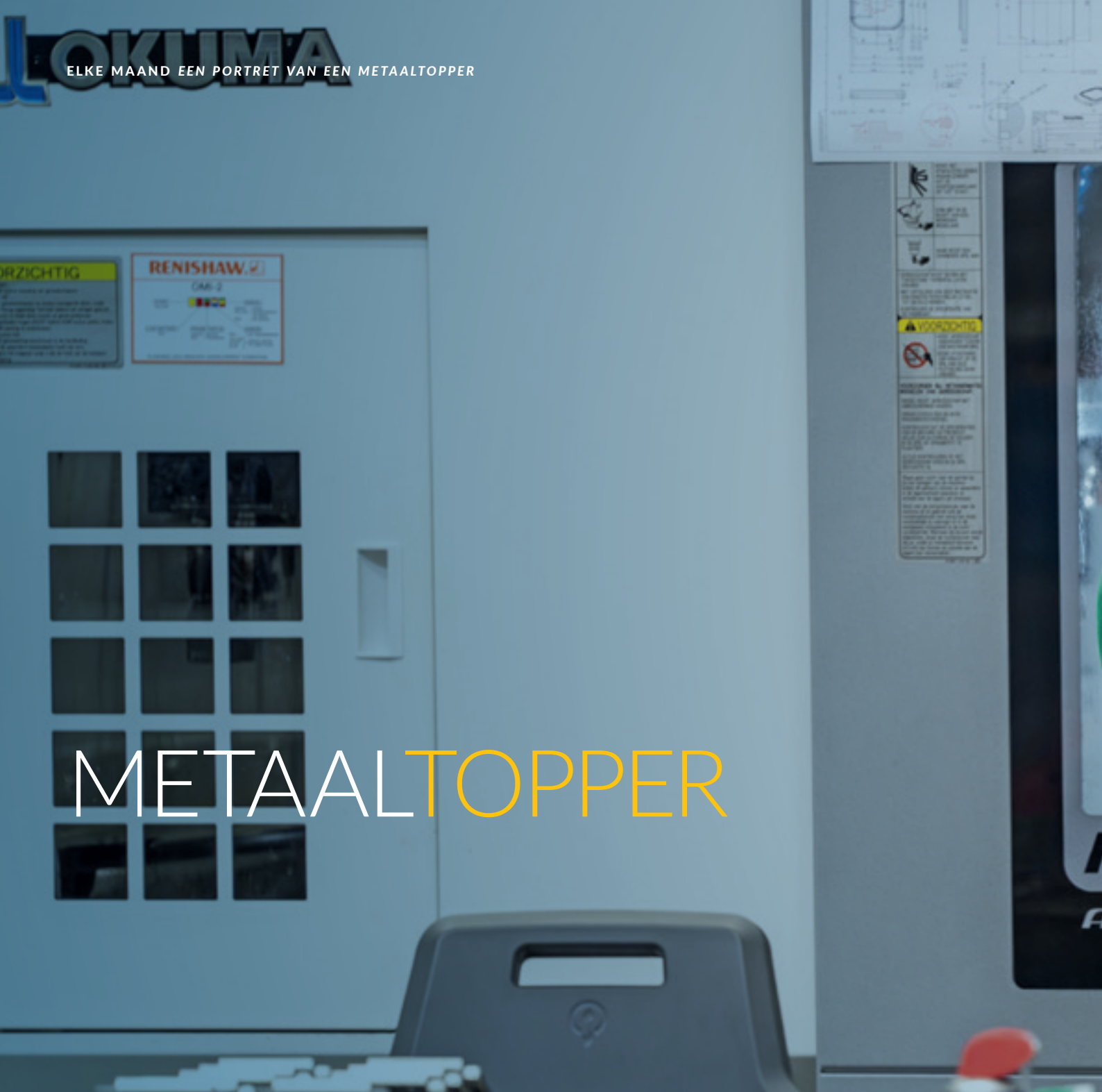
Met de trailers van Buiscar breidde Beco haar werkterrein uit naar het westelijk halfroond. Deze internationale dimensie trok ook Van Vurens dochter Marja aan, die na haar studie Bedrijfskunde besloot het familiebedrijf te versterken. 'Het is prachtig om een project samen met de klant vorm te geven en het eindproduct de fabriek uit te zien gaan', vertelt ze. Tegenwoordig maakt zij als adjunct-directeur deel uit van de directie en werkt ze samen met haar zus Corine, die betrokken is via de Raad van Advies.

Innovatie en toekomstgerichtheid

Beco's 100-jarige geschiedenis is er een van voortdurende ontwikkeling. In 2012 opende het

bedrijf een vestiging in Gorzów Wielkopolski, Polen, met een fabriekshal van 9.500 m². In 2016 werd het nieuwe pand Beco Zuid geopend en in 2024 vierde de Beco Group haar 100-jarig bestaan met de bouw van een modern magazijn met entresol. Ook in de toekomst blijft Beco trouw aan haar kernwaarden: vakmanschap, flexibiliteit en klantgerichtheid. 'We moeten vooruit. Stilzitten is geen optie', zegt Henk Van Vuren resoluut. Dochter Marja vult aan: 'Met verdere automatisering kunnen we de productie verhogen en tegelijkertijd de kwaliteit waarborgen. Zo blijven we een betrouwbare partner voor onze klanten.'

Van smederij in Hagstein tot een internationaal maakbedrijf met vestigingen in Nederland en daarbuiten: Beco Group bewijst dat een combinatie van traditie en innovatie de sleutel is tot duurzaam succes.

ELKE MAAND EEN PORTRET VAN EEN METAALTOPPER

METAALTOPPER

De metaaltopper van deze maand is Kaya van Bokhoven. Na een korte carrière in de zorg en bij een supermarkt, werkt ze inmiddels ruim een jaar als frezer bij AAE in Helmond. AAE is een hightech machinebouwer die gespecialiseerd is in het ontwikkelen en bouwen van geavanceerde mechatronische systemen en modules voor onder andere de

halfgeleider-, medische, en hightechindustrie. 'Na mijn vmbo wilde ik eigenlijk al richting de techniek, maar ik durfde het niet zo goed.' Ze werkte bij een supermarkt en was daar op een gegeven moment "helemaal klaar mee". 'Mijn broer werkt hier als draaier en stelde voor dat ik eens een dag mee zou lopen.' Dat deed ze en het werk en de sfeer spraken haar direct aan.

'Ik kon eigenlijk meteen aan de slag.' Ze zegde haar baan op en begon aan de mbo-3 opleiding Draaien en frezen bij het Techniek Centrum Brainport in Deurne. Op maandag en dinsdag gaat ze naar school, de rest van de week werkt ze achter de 3-assige freesmachine bij AAE. In april doet ze examen, waarbij ze zelfstandig een draai- en freesproduct moet maken. 'Ik

KAYA VAN BOKHOVEN (23)

BEELD WOUTER ROOSENBOOM

TEKST PIETER PULLEMAN

denk dat dat wel goed gaat komen.'

In het begin werd Kaya bij AAE begeleid door Frank Bankers, een ervaren collega. 'Ik heb een goede klik met Frank. Hij nam mij mee in het hele proces en wist het werk goed uit te leggen. Dat was wel heel belangrijk. Anders had ik het misschien niet zo leuk gevonden.' Inmiddels kan ze steeds zelfstandiger werken en mag ze

moeilijkere producten maken. 'Ik ben nog leerling en ik mag fouten maken, maar ik streef altijd naar het beste. Als je afkeur maakt, is dat niet leuk. Maar je moet er niet in blijven hangen. Je leert ervan en je gaat weer door. Het is heel leuk werk met veel variatie. Als ik de 3-asser onder de knie heb, wil ik door naar de 4- en de 5-asser. Daar kun je net wat meer geavanceerder werken.'

Van Bokhovens vader werkt elders als machinemonteur. 'Hij zei jaren geleden al dat ik iets in de techniek moest gaan doen, omdat hij dacht dat het mij zou liggen. Heeft hij toch gelijk gekregen.'

Ook een metaaltopper in uw bedrijf? Laat het ons weten via redactie@metaalunie.nl!

Waarde van taxatie

Inspectie

Waardering

Duidelijkheid

Inspectie en Waardering is wat wij doen. Duidelijkheid is wat wij bieden. Wij taxeren voor verzekeringsdoeleinden uw gebouw en inventaris en voeren risico-inspecties en waardebeoordelingen uit. Betrouwbaar, snel, flexibel en innovatief. Zodat u niet voor verrassingen komt te staan en u zich geen zorgen hoeft te maken over de continuïteit van uw onderneming. Wilt u vooraf weten waar u aan toe bent bij schade?

Neem dan contact op met
Roel Donkers (06-15195367) of kijk op iw-d.nl.

RVS
NOORD

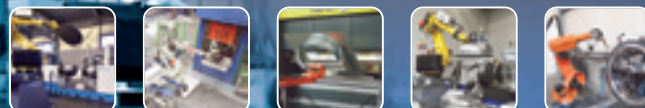
**STARTPUNT VOOR
ROESTVASTSTAAL**

RVS-NOORD.NL

**ORFA
VISSER**
Sinds 1925

www.orfavisser.com

**ORFA VISSER al 100 jaar
een begrip in metaalbewerking.**

Forceren • Dieptrekken • Flenswalsen • Lassen

A woman with dark hair pulled back, wearing a white blazer over a red turtleneck, is looking towards the camera. She is standing in front of a large, stylized gear mechanism made of white plastic gears on a tan-colored floor. The background is slightly blurred, showing other people in white clothing.

=exact

Exact voor Productie

De #1 ERP-software voor productiebedrijven

Met de productiesoftware van Exact digitaliseer je het kantoor, de werkvloer en de keten en breng je alle processen samen in één systeem.

Ervaar de voordelen van Exact voor Productie:

- + Profiteer van productie, voorraad en boekhouding in één
- + Registreer tijd en materiaal rechtstreeks vanaf de werkvloer
- + Krijg actueel inzicht in je productieprocessen
- + Koppel moeiteloos met talloze partner apps

Ga voor meer informatie naar: www.exact.nl/productie

Mevas

Dé specialist in
het verzekeren
van bedrijven
in de

Metaal & Techniek

SCAN EN ONTDEK
ALLE VOORDELEN

mevas.nl

☎ 088 - 456 5400 @ info@mevas.nl